

Upravištvu: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelci: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Vina št. 105.241

JUTRO

Naročnina naša mesečno Din 25.—
za izočetvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor, Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje Kocenova ul. 8 Tel. št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu

Avstrijski parlament odobril lausannski sporazum o posojilu Avstriji

Ratifikacija je bila odobrena samo z enim glasom večine
Borba tudi v drugi zbornici

Dunaj, 17. avgusta. g. V parlamentu je danes padla odločitev o lausannski pogodbi glede avstrijskega posojila. Vladi se je posrečilo spraviti pogodbo, ki vsebuje za Avstrijo zelo neprijetne pogoje, z enim glasom večine pod streho. Že zgodaj dopoldne so imeli vsi strankini klubi posvetovalja o tem vprašanju. Kljub temu pa vse do glasovanja, ki se je vršilo ob pol 4. popoldne, še ni bilo jasno, ali bo Dollfuss prešel ali pa padel z odklonitvijo lausanske pogodbe.

Kot prvi govornik proti pogodbi je govoril socialno-demokratski poslanec doktor Bauer, ki je še enkrat podrobno obravnaval odklonilno stališče svoje stranke. Nato je govorilo še nekaj poslancev, ukar je zastopnik velenemcev poslanec Prodingar postavil v imenu svoje stranke predlog za odklonitev in zahteval, naj bi parlament brez glasovanja o lausannski pogodbi prešel na dnevni red. Ta predlog pa je bil z 81 proti 80 glasovom odklonjen. Nato se je vršilo nemensko glasovanje o lausannski pogodbi, pri katerem so glasovali proti pogodbi socialni demokrat, velenemci in nova poslanka Heimathblocka Heinzl in Ebner za pogodbo pa poslanci Landbunda, krščanski socialci in ostali poslanci Heimathblocka. S tem je bila pogodba v parlamentu sprejeta.

Jutri ali poizkušimo se bo vršila seja Zveznega sveta, v katerem vlada nima večine. Če bi ji lausannska pogodba o posojilu tamkaj propadla, se bo parlament v teku tega tedna sestel še enkrat, da središče tako zvani sklen o vztrajanju s žener bo lausannska pogodba končno-
ljavno sprejeta. Nato bo parlament odlo-
den do jeseni.

Dunaj, 17. avgusta. 8. Danes popoldne je bilo v parlamentu na dnevnom redu

glasovanje o ratifikaciji lausanskega sporazuma. To glasovanje so pričakovali avstrijski politični krogi z velikim zanimanjem. Vlada je dobila samo 1 glas večine. Za vlado so glasovali krščansko-socialna nemška zveza in šest poslancev domov-nskega bloka. Proti vladi pa so glasovali socialni demokratje, velenemci in dva poslanka Heimwehra, in sicer Heinzl in Weber.

Dunaj, 17. avgusta. AA. Vodja avstrijskih nacionalnih socialistov Proksch je poslal predsedniku avstrijske republike odprto pismo. V njem zahteva razpis avstrijskega parlamenta še pred glasovanjem o lausannskem protokolu. Proksch pravi v tem pismu, da je večina avstrijskega prebivalstva proti sedanjim politiki avstrijske vlade in da odklanja lausannski protokol, ker bi zapečatil usodo avstrijske republike za 20 let. Take pogodbe avstrijski narodni socialisti nikoli ne bodo priznali. Prav tako pa bodo morali odkloniti njegovo ratifikacijo po parlamentu, ki ne odobrava več razpoloženju avstrijskega prebivalstva.

Večina samo po naključju

Dunaj, 17. avgusta. s. K današnjemu glasovanju v parlamentu, pri katerem je bila lausannska pogodba o posojilu sprejeta z 81 proti 80 glasovom, se še dozna, da je bila to sicer najmanjša večina, toda natančno vzelo, sploh ni bila večina, ker je treba glas predsednika dr. Rennerja, ki ni glasoval, pa je socialni demokrat, pristeli k opoziciji. Dalje je manjkali iz socialno-demokratskega kluba izključeni poslanec Zelenka, kakor tudi dva člana nacionalnega gospodarskega bloka, dr. Schöber in poslanec Kinzel, ki imata zaradi bolezni dopust.

Radikalno obračunavanje v Španiji

Dosedaj so zaprli nad 4000 oseb — Vlada hoče za vedno zatreti generalsko politiko

Madrid, 17. avgusta. AA. Vlada je sklenila, da bo izdala energične ukrepe proti upornikom in konspiratorjem. Premoženje oseb, zapletenih v zadnje upore, bo za-
plenjeno. Predsednik vlade Azana je od-
potoval v poletno rezidenco predsednika španske republike Zamore, da mu predloži v podpis tozadevni zakon.

Vlada namerava za vedno zlomiti moč generalov, ki so tako pogosto v španski preteklosti povzročili nerade in znane generalske pronunciamente. Te dni je vlada uklinila vrhovno komando orožnikov, položaj, ki ga je zavezal general Sanjurjo. Enako je vlada danes uklinila tudi splošno

vodstvo civilnih gard. Tudi to mesto je zavezal general Sanjurjo.

Madrid, 17. avgusta. 8. Bivši vojni guverner Katalonije Barrera in brigadni general Ponte sta bila pozvana, naj se v osmih dneh javita pri vojnem ministru, ker sta osumljena, da sta sodelovala pri zadnjem prevratu. Med tem se aretacije častnikov in generalov nadaljujejo. Dosedaj je aretiranih okrog štiri tisoč oseb. V samem Madridu so aretirali 21 generalov. V torek so zaprli tudi ravnatelja lista »ABC« Lucatena. Kakor znano, je bil list takoj po ponesrečenem prevratu ustavljen.

V Parizu umorjeni princ je bil sin cesarja Franca Jožefa

Umorila ga je njegova prijateljica, vendar pa vzrok zločina še ni pojasnjen — Princ je bil nekdanji velik gospod, po vojni pa je docela propadel

Pariz, 17. avgusta. AA. V zvezi z večrajšim umorom princa Edgara Bourbonškega uskora policija sedaj doznati, iz kakšnega razloga je bil umorjen in kakšna mu je nedavna prošlost.

Arhitekt Prevost Saint-Cyre, pokojnikov prijatelj iz Neullyja, je izjavil, da je pokojni princ Edgar dejansko nezakonični sin cesarja Franca Jožefa in princeze Alceje Bourbonške, katero je Franc Jožef po otrokovem rojstvu poročil s svojim stricem Albertom Habsburškim. Kakor trdi ta njegov prijatelj, je bil princ Edgar svoj čas avstrijski general ter je bil pred vojno zelo bogat človek, toda ob prevratu leta 1918 je izgubil vse svoje premoženje. Princ Edgar, ki je bil potemtakem sorodnik Habsburgovcev in Bourbonov, je živel zelo skromno.

Neki pariški listi omenjajo med razlogi za ta umor tudi ljubosumnost, večina pa je mnenja, da je začel princ svoji prijateljici, ki je bila omožena z nekim španskim oficirjem, predsedati. Princ ji je namreč zapravil 40.000 pezov. Ko je pred leti pobegnila z njim od svojega moža, je prodala ves svoj nakit, denar pa izročila princu.

Osebe, ki so princa poznale, pripovedujejo o njem prav čudne stvari. Princ je pripovedoval neprestano, da mu priči veliko premoženje in da bo v kratkem dobil. Ko pa so njegovi neplačani računi dosegli 60.000 frankov, je moral zapustiti hotel.

Tudi na rivijeri je zapustil princ nevspešne spomine in nenoravne račune. Prinčeva ubijalka se piše Kandelara Solero in je po rodu španjolka. V Parizu se je bavila s prodajo raznih kozmetičnih preparatov, s čimer je zaslužila okrog 700 frankov na mesec. Ob tem dohodu je bodo živela v svojem skromnem hotelskem stanovanju. Princ Edgar je vsak večer prihajal k njej in pogosto pri njej prenočil.

Ubijalka je pri zaslišavanju trdila, da se je na predvečer umora sporekla s svojim prijateljem. On je zahteval od nje, da opusti svoj skromni posel in da se za stalno preseli k njemu, ona pa je to odbila, zaradi česar se je princ silno razburil. Prepri-

Komunistično igračkanje črnovrških srednješolcev

Budimpešta, 17. avgusta. g. Kakor poročajo »Asz Est« iz Črnovic, je policija prišla na sled široko razporedeni komunistični organizaciji, v kateri so bili vključeni naj-
več srednješolci. Na čelu organizacije je bila hčerka znanega tovarnarja in večkratnega milijonarja iz Črnovic Helena Huber, ki je tudi zmotno podpirala gibanje. Organizacija je imela svoje pisarno, v kateri so se izdelovali razni letaki in pozivi. Zadeva je vzbudila v črnovrški javnosti veliko pozornost, ker je priznati mnogo sinov in hčera vplivnih družin.

Angleški tekstilni industriji grozi stavka

London, 17. avgusta. AA. Zaradi redukcije delavstva ni izključeno, da bo v angleški tekstilni industriji izbruhnila stavka. V tej industriji je zaposlenih 400.000 delavcev.

Občinski statut za Indijo

London, 17. avgusta. AA. Vlada je objavila načrt o občinskih zastopih v Indiji. Po tem načrtu bodo imeli muslimani v Punjabu in na Bengalskem že po statutih večino v občinskih zastopih.

NEMŠKI KOMUNISTI BI RADI V KALNEM RIBARILI

Začeli so povsod uprizarjati atentate — Energičen odpor policije — Vedno nove politične kombinacije — Hitler se zopet pogaja s centromom

Berlin, 17. avgusta. r. Negotovitost, ki je zavladala v Nemčiji po odklonitvi Hitlerjevih zahtev, skušajo izkoristiti v svoje cilje komunisti. Po vsej Nemčiji organizirajo demonstracije in izvajajo spopade s policijo in narodnimi socialisti. Državna vlada je zaradi tega izdala oblastem strog nalog, naj uporabijo vsa sredstva, da to akcijo komunistov zatro. Policijske oblasti so izvršile številne hišne preiskave ter aretirale mnogo komunistov.

Hamburg, 17. avgusta. g. Policija je danes nepričakovano izvedla v mestnem okraju Pinneberg, ki je naseljen v glavnem s komunisti, obsežno racijo, pri kateri je imela izreden uspeh. Med drugim je našla ogromne zaloge municije in smodnika ter celo pred bombami varne zaklone in posebnih zavarovalnih skričališč. Dalje je našla velik zaklon, poln smodnika in številna skričališča z ročnimi granatami, vžigalniki, municijo, vojaškimi puškami, pištolami in raznim drugim orožjem. Vsa ta skričališča so bila medsebojno zvezana z varnostnimi in signalnimi napravami.

Berlin, 17. avgusta. 8. Kljub tako zvane-mu političnemu piemirju je prišlo v pretekli noči do novih spopadov in incidentov, ki so jih povzročili komunisti. Komunisti so poskušali v 15 berlinskih okrajih prirediti demonstracije, vendar jih je policija povsod razgnala. V severnem delu je skupina komunistov napadla policijskega uradnika, ki je v silobranu rabil orožje in težko ranil dva komuniste. Na policijskega uradnika so streljali iz nekega stanovanja, a ga niso zadeli. Drugod o komunisti napadli lokalne narodnih socialistov s kamenjem in nekatere precej poškodovali.

Do izgrediv je prišlo tudi v drugih mestih. Tako so v Essenu napadli policijskega uradnika, ki je v nekem stanovanju izvršil preiskavo. V Duisburgu so komunisti napadli dva narodna socialisti in ju oba z nožem hudo ranili.

V vasi Grossgaglow pri Kottbusu so neznaní storilci z bombami poglali v zrak

poslopje židovske delavske naselbine, ki so ga šele gradili. Stavba se je porušila do tal. Drugi atentat je bil izvršen v Landbergu ob Warthi na hišo nekega sodnega svetnika. Zaradi eksplozije je bilo močno poškodovano poslopje in so popukale vse šipe na oknih, vendar pa na srečo ni bilo človeških žrtev.

Pogajanja med hitlerjevci in centromom

Berlin, 17. avgusta. s. Kakor se zatrjuje, so narodni socialisti, ki so v preteklem tednu odklonili povabilo centroma za skupen razgovor o volitvi pruskega ministrskega predsednika, zdaj sami dali pobudo, da bi se ti razgovori vendarle vršili. Narodni socialisti pa so pri tem izrečno priporočili, da na udeležbo nemških nacionalcev ne polagajo nobene važnosti in bi bilo po njihovem mnenju boljše, če bi se pogajanja o novi sestavi pruske vlade vršila samo med narodnimi socialisti in centromom.

Berlin, 17. avgusta. AA. V političnih krogih prevladujejo vesti o tem, da bo prišlo do koalicije med centromom in narodnimi socialisti. Tak sporazum bi bi predvsem mogel v pruskem deželnem zboru. Pogajanja o tem se bodo vršila se ta teden. Centrum je pripravljen odst-piti narodnim socialistom predsedniško mesto pruske vlade, dočim bi notranje ministritvo prepustil dr. Brachtu, ki je v tesnih stikih s centromom.

Kombinacija z generalom Schleicherjem

Berlin, 17. septembra r. Iz vladnih krogov so se danes razširile vesti, da so se vedno pripravljali sodelovati z narodnimi socialisti in da so celo pripravljali žrtvo-vati v ta namen kancelarja Papena. Po teh načrtih naj bi prevzel mesto kancelarja dosedanj minister državne obrambe general Schleicher. Če bi narodni socialisti že ne hoteli sodelovati v njegovi vladi, bi jih skušali pridobiti vsaj za to, da bi jo podpirali ali vsaj tolerirali.

Odnosaji med Rumunijo in Rusijo

Izjava ministrskega predsednika v parlamentu — Nenapadalni pakt med Rusijo in Poljsko ne bo vplival na rumunsko zunanjo politiko

Bukarešta, 17. avgusta. AA. Predsednik vlade Vajda Vojvod je danes v zbornici odgovoril na interpelacijo o paktu nenapadanja, ki je bil sklenjen med Poljsko in sovjetsko Rusijo. Izjavil je, da v skidaju z mednarodnimi običaji ne more govoriti o diplomatski akciji, ki je šele v teku. Rumunska vlada je v komunikaciji, ob-
javljen po podpisu rusko-poljskega pakta, poudarila, da vztraja pri svoji dosedajšji zvezi s Poljsko in pri miroljubnih o-
dnosih s sovjetsko Rusijo. Nato je Vajda omenil, kako je Rumunija leta 1929 podpisala protokol z Litvinovom in nato Ge-

and-Kelloggov pakt, ki je po največji razlagi prava obvezna pogodba. Tisti, ki so podpisali pakt z Litvinovom, in med temi so bili tudi zastopniki sovjetske Rusije, so tedaj striktno izjavili, da jamčijo ta pakt za cnil na vsem področju med Cnim in Baltičkim morjem. Ta pakt je torej v bistvu prava pogodba o medseboj-nem nenapadanju. Rumunja je pripravljena skleniti z Rusijo tudi formalen pakt o nenapadanju, vendar pod pogojem, da sovjetska Rusija prizna legitime interese Rumunije.

Piccard bo danes startal

Curih, 17. avgusta. AA. Piccard bo pole-tel v stratosfero jutri v četrtek 18. av-gusta zarana. Nocoj bodo napolnili njegov balon s helijem.

Zeneva, 17. avgusta. s. Prof. Piccard je danes popoldne končal zadnje priprave za svoj drugi polet v stratosfero. Kolikor je sedaj določeno, bo prof. Piccard startal v četrtek med 4. in 5. uro zjutraj.

Italijanska politika na Madžarskem

Rim, 17. avgusta. 8. Povodom padca italijanskega zunanje ministra Grandia so se pojavile v zadnjem času zanimive posledice tudi v Budimpešti. Ministrski predsednik Karolyi je prejel obvestilo, da bo italijanski poslanec Arloti odpočkan, da pa njegov naslednik še ni določen. V rimskem zunanem ministritvu očitajo Arloti, da v zadnjem času ni bil dovolj informiran o madžarski politični vprašanji in da ni znal preprečiti, da se je madžarska agrarna opozicija orientirala tako zelo proti Italiji. V svojih komentarjih pravijo politični krogi, da pomeni Arlotov padec obenem tudi hud udarec za Bethlenovo politiko.

Amerika odklanja evropsko fronto

Washington, 17. avgusta. 8. Ameriški finančni minister je podal novinarjem naslednjo izjavo: »Ameriška vlada računa, da bodo države dolžnice redno plačale svoje vojne dolgeve, odnosno njihove anuitete, ki zapadejo 15. decembra. Vsota, ki jo ima tedaj dobiti USA, znaša 270 milijonov dolarjev. Ameriška vlada v nobenem primeru ni pripravljena pomagati se o kakršnihkoli prošnjah za nov skupen mora-torij. Vendar pa bo proučila prošnje za odgoditev ali znižanje plačila, če bodo te prošnje izhajale novsem ločeno od vsake države posebej. V nobenem primeru ne bo pristala na pogajanja s kolektivno delega-cijo evropskih držav dolžnic.«

Tajna pogodba med Anglijo in Rusijo?

London, 17. avgusta. AA. Precejšnjo sen-zacijo je danes vzbudila vest nekega lista, češ da obstoja tajna trgovinska pogodba med Anglijo in sovjetsko Rusijo in da za-radi te pogodbe angleška vlada še 6 mesecev ne more izdati nobenih ukrepov proti ruskemu dumpingu, kakor žele dominijoni na ottawski konferenci. Angleška vlada je še tekom dopoldneva objavila komunik-e, v katerem pravi, da no začasní pogodbi iz aprila 1930, ki je bila objavljena, Anglija ni sklenila nobene trgovinske pogodbe s sovjetsko Rusijo. Res na je, da ostane ta začasna pogodba v veljavi do podpisa nove pogodbe.

Ponesrečeno francosko letalo

Pariz, 17. avgusta. g. Kakor poročajo iz Riverse se je danes ponoči med poskusnim poletom z neznatne višine zrušilo francosko vodno letalo, ki je potem zgorelo zaradi eksplozije bencina. Vsi štirje potni-ki so našli smrt v plamenih.

S čolnom okoli Amerike

Pariz, 17. avgusta. AA. Po poročilu iz Montreala (Kanada) so od tamkaj odpluli trije skandinavski mornarji s 6 m dolgim čolnom okoli Severne in Južne Amerike. Pogumni mornarji računajo, da bodo pri-speli v Vancouver v zapadni Kanadi v dveh letih.

Brezposelnost na Bolgarskem

Sofija, 17. avgusta. AA. Po uradnih po-datkih je bilo 1. julija na Bolgarskem 17.568 brezposelnih. Junija tega leta je znašalo število brezposelnih 23.512. Ta po-jav je posledica večje zaposlenosti delavstva v tobačnih tovarnah.

Beg iz sovjetskega raja

Bukarešta, 17. avgusta. AA. Včeraj so tri kmetice iz Ukrajine skušale preplavati Dnještter, da bi zbežale v Rumunijo. Sov-jetske obmejne straže so kmetice opazile in pričele nanje streljati. Dve kmetici sta bili zadeti in sta utonili, tretja je reko preplavala.

Hohenzollernci in Francija

Pariz, 17. avgusta. s. »Figaro« govori o povra-
: hohenzollerncev. Povoč za to so mu dale izjave, ki jih je baje podal fran-coski poslanik v Berlinu Francois-Poncet. Poslanik je baje izjavil, da bo še pred po-mladjo v Nemčiji obnovljena hohenzollern-ska monarhija in da bi v sedanjih okolišci-nah bil Hohenzollernci mirovna garancija za najmanj 10 let. »Figaro« nastopa en-er-gično proti temu naziranju in pravi, da bi bil Hohenzollernci za varnost Francije si-cer manj neposredna, toda v bistvu mnogo večja nevarnost kot izvolitev Hitlerja za predsednika republike ali njegovo imeno-vanje za kancelarja.

Hitlerjeva »divna gesta«

Pariz, 17. avgusta. AA. Iz Muenchena poročajo, da je glavno glasilo narodno so-cijalistične stranke »Voelkischer Beobach-ter« objavilo komentar o dogodkih v Berli-nu, v katerem pravi, da je Hitler z odklo-nitvijo podkancelarstva v Papenovi vladi napravil divno gesto. Naš vodja, nadaljuje list, je ostal zvest našemu pokretu in nemš-kemu narodu. Narodni socialisti se ne bodo prodali za nekaj ministrskih mest. Prav tako pa nečjejo postati odvisni od si-le, ki vlada proti volji ljudstva. Mi odkla-njamo politiko neodločnosti in polovičar-skih ukrepov. Zahtevamo popolno oblast in vso odgovornost, ker more le to rešiti nemški narod.

Nemčija bo zahtevala povračilo kolonij

Berlin, 17. avgusta. AA. Državni kancelar v. Papen je sprejel predsednika nemške kolonijalne družbe. Politični krogi pripisu-jejo temu sestanku velik pomen in ga tol-mačijo tako, da bo nemška vlada sedaj zbi-rala gradivo za nastop na predstoječi sve-tovni gospodarski konferenci. Nemčija naj bi na tej konferenci načela vprašanje ko-lonijalnih mandatov.

Novi gimnazijski direktorji

Beograd, 17. avgusta. p. Z drugim kra-ljevim ukazom so na predlog prosvetnega ministra imenovani za direktorja gimnazi-je v Novem mestu Janko Vagaja, dose-daj direktor realne gimnazije v Murski So-boti; za direktorja II. realne gimnazije v Ljubljani Rado Pavlič, dosedaj profesor na isti gimnaziji, in za direktorja I. realne gimnazije v Ljubljani dr. Kuno Hočevar, dosedaj direktor III. realne gimnazije v Ljubljani.

Iz sodne službe

Beograd, 17. avgusta. p. Za sodnika pri okrožnem sodišču v Celju je imenovan dr. Fran Farkaš, dosedaj sodnik sreskega so-dišča v Murski Soboti. Dr. Farkaš je za-časno pridržen Državnemu sodišču v Beogradu.

Umor svečenika pri Banjaluki

Banjaluka, 17. avgusta. n. V Mrkonjić-gradu je bil ubit znani svečenik Ilija Krstić. Ubil ga je Nikola Čulić. Čulićeva ro-dbina je bila že dolgo časa v sporu s paro-hom Krstićem. V Mrkonjićgradu se je vršil sestanek svečenikov iz vsega sreza. To priložilo je uporabil Čulić, da je počakal Krstića, ko se je vračal iz mesta domov. Ka-sta se srečala, ga je Čulić ubil. Umor je izzval veliko razburjenje med vsem prebivalstvom, zlasti zaradi tega, ker sta bila oba, morilec in svečenik, znani osebi.

Ukradene srečke Državne razredne loterije

Zagreb, 17. avgusta. n. Prodajalec srečk Državne razredne loterije Hinko Karlič je prijavil policiji, da so mu neznanči ukradli večje število srečk, ki jih je poslal po pošti naročnikom. Stranke so pričele srečke reklamirati in tedaj je doznal, da so bile ukradene. Policija bo po tem opozorilu pazila na številke teh srečk, če bodo eventualno izžrebane.

Nazadovanje Trsta in Reke

Trst, 17. avgusta. M. Tržaški »Piccolo« se silno razburja zaradi napredka jugoslo-ven-ke trgovinske mornarice in v obširnem članku na-
aša, da se konkurenca jugoslo-venske trgovinske mornarice čuti vedno bolj Trst in Reka rapidno nazadujeta. List poziva vlado, na nemudoma zniža želez-niške tarife in jugoslovenske meje do Trsta odnosno Reke da bi se ti dve italia-nski luki usposobili za konkurenco z jugo-slovenskimi lukami.

Demoliran italijanski konzulat v Urugvaju

Montevideo, 17. avgusta. s. Tukaj je pri-šlo do izgrediv brezposelnih Italijanov pred italijanskim konzulatom. Pred poslo-njem se je nabrala velika množica ljudi, ki je kričala: »Dajte nam vina in kruha!« De-lu demonstrantov se je posrečilo urediti v poslopje, kjer so razdeljali vso opremo. Končno je posredovala policija, ki je zopet napravila red.

Več zgodovine!

Reklo bi se nositi vodo v Savo, ako bi hoteli dokazovati, da je za miselni razvoj vsakega naroda, da njegovo zavest in zavestnost bistvene važnosti njegova zgodovinska tradicija. »Očetov imenitna delava dvigajo duha sinov, vnukov in pravnukov. Znano je, kako vloga je igralo razširjanje znanja zgodovine v dobah prebujenja narodov. Vemo, kaj je pomenil Čehom Palacký, kaj mlademu nemškemu cesarstvu Treitschke.

V vseh narodih so buditelji in vaditelji pred vsem skrbeli za popularizacijo narodne zgodovine, ako je bila tisti vir, iz katerega so črpali čarobni napoj ponosa in samozavesti, ki so ga vili v zbujevala srca.

Mi Slovenci smo v tem mnogo zamudili. Malo smo vedeli o svoji zgodovini, nikogar ni bilo, ki bi bil zbral priče narodove preteklosti. Nemški pisatelji so zbrali zgodovino naših krajev, Valvazorju in Dimitzu se imamo zahvaliti za zgodovino kranjske dežele, toda to ni bila zgodovina naroda. Vsa velika dela so bila združena z imeni tujega plemstva, z glorio Avstrije, ki je vedno bila očevojenemška. Ta Kranjska je bila vsaj slovenska dežela. Koliko bolj žalostna je bila usoda Slovencev na štajerskem in Koroškem, kjer so utonili v glorijske nemške večine.

Naše dežele so bile »antimurale christianitatis«, s slavo evančelja prapore pa so nosili nemški graščaki in vojskovodje. Slovenski narod je igral vlogo neznanega vojaka, katerega ime se nikjer ne omenja. Narod je prelivel kri, s katero so njegovi tuje roditeljske roke pisali svojo zgodovino. Kar smo imeli, iz starih časov, je bil spomin, ki je živel v narodnih pesmih in pripovedkah.

Pa tudi v času narodnega preporeda in v početkih svojega političnega življenja nismo imeli, kakor je bilo to pri drugih narodih, velikih moči, ki bi bili vsaj to, kar se je v tujih virih in ustnem sporočilu ohranilo, in predali te spomine širokim plastem ljudstva. Resignirano smo se zadovoljili z ugotovitvijo, da nimamo zgodovine, da nimamo stare slave, da »samo krvavi punt poznamo«. Šele v poznejši dobi se je mnogo zamujenega popravilo in začeli so naši znanstveniki iskati vire zgodovine ter jih objavljati narodu.

Ni naš namen, pisati na tem mestu o važnosti zgodovinskega študija kot vede. Poudariti pa se nam zdi, da je za vsakogar, ki se hoče baviti z javnim, političnim delom, nujna potreba, da pozna vsaj zgodovino političnega razvoja svojega naroda. Spoznavanje naše politične zgodovine nam ni samo vprašanje splošne narobe, marveč nam je naravnost »politikum«.

Resen političen delavec in voditelj brez znanja političnega razvoja naroda sploh ni mogoč. Naloga vsake politične organizacije mora biti, da skrbi za razširjanje domačega zgodovinskega znanja. Zato pa tudi produkcija zgodovinske literature ni samo vprašanje vede, marveč v eminentnem oziru nacionalna in politična zadeva.

Slovenci imamo sicer že vrsto znamenitih del iz svoje politične dobe. Na vse, kar so nam napisali Lončar, Prijatelj, Vošnjak, Kos in drugi avtorji večjih ali manjših spisov, so le monografije, obravnavajoče posamezne dobe ali moze, ali pa gradivo za zgodovino. Sestavne zgodovine svojega nacionalnega in političnega življenja pa žal nimamo. Tudi slovenske zgodovine naše osvoboditve se nimamo. Nimamo niti monografije n. pr. o narodnih svetih in njihovem delu ob prevratu. Na žalost pa nimamo niti popolnih virov. Zapisniki iz časa prevrata so se večinoma porazgubili, drugega gradiva pa tudi ni mnogo. Mariborsko zgodovinsko društvo se je obrnilo pred nekaj leti na inteligente v vseh krajih po bivši štajerski s prošnjo, da vsaj na kratko opišejo, kako se je prevrat izvršil in oblikoval v njihovem okolišu. Dobilo ni menda sploh nobenega poročila. To je gotovo neveselo znamenje brezbrčnosti napram zgodovini lastnega naroda. Skrb našega političnega vodstva in skrb nas vseh mora biti, da dobimo popolno zgodovino naše najvažnejše in za našo usodo najpomembnejše dobe. Imamo danes znanstvenike, ki imajo visoke sposobnosti za take dele, imamo tudi založniške organizacije, ki bi lahko preskrbele edicijo. Treba pa je pobude in iniciative. Vzgledujejo po naših sosedih, ki imajo cele biblioteke spisov o revoluciji ob koncu svetovne vojne.

Pa še na enem polju smo Slovenci revni in zaostali, to je na polju memoarne literature. Pri drugih narodih pišejo politiki in državni svoje spomine. Pri nas z malo izjemami pogrešamo takih del. Imamo spomine dr. Josipa Vošnjaka, Ivana Hribarja, Frana Sukljeja, dr. Jos. Serneca in še nekaj tu ali tam po raznih tiskovinah raztreseni avtobiografski zapiski. To je pa vse.

Kako daleč zaostajamo v tem pogledu za Čehi. Res je, da memoari niso čista, objektivna zgodovina. Že po svoji naravi so in morajo biti subjektivno usmerjeni. Središče memoarskega spisa je pisateljeva oseba in dogodki so gledani skozi njegove naočnike. Vendar so ravno memoari neprecenljiv vir za zgodovinarja-znanstvenika.

Kolika škoda je, da nam nista zapustila svojih spominov dr. Tavčar in dr. Jerjav. Mnogo pa še živi moči, ki bi nam mogli posvetiti bogato zapuščino svojih memoarov.

Ze starim Rimljanom je bila zgodovina »magistra vitae«. Ta resnica je večna in velja za vse narode. Učiteljica pa je posebno za nas Slovence, ki smo stotletja živeli v sužnosti in temi in ki smo si z lastnim trudom, še bolj pa z žrtvami in krvjo naših svobodnih bratov priborili enakopravno mesto med historičnimi narodi. Učila nas bo ceniti in spoštovati svobodo, pred vsem pa edinstvo z našimi brati v močni državi, brez katere bi se morala naša komaj vztrajna hrbtnica zopet skloniti pod tuji jarem. Poznanje naše narodne zgodovine bo najmočnejše orodje v politični borbi proti zunanjam in notranjim sovražnikom našega nacionalnega edinstva.

—In.

Kanada in Anglija

London, 15. avgusta.

Kakor v konklavi, ločeni od radovednega sveta, zborujejo v kanadski Ottawi zastopniki raznih delov svetovnega britanskega imperija. Ne more se jim odrekati niti dobre volje, niti čista solidarnost do britske skupnosti, vendar delo konference napreduje le polagoma in z velikimi težavami. Najboljša politična dobra volja odpove, ko se začne borba za vitalne gospodarske interese. To vidimo po vsem svetu in to čuti prav hudo na lastni koži tudi britski imperij že vsa zadnja leta, posebno pa še sedaj na imperijski konferenci.

Stališče Anglije in njenega gospodarsko najvažnejšega domovna, Kanade, sta prilično v Ottawi v hudo nasprotje. Kanada, ta silni kompleks zemlje na severu Amerike, je v zadnjem desetletju brez dvoma dosegla veliko blagostanje. Kot neizčrpen proizvodnik žita in kot pokrajina z bogatimi rudninskimi zakladi ter nepreglednimi gozdi je predstavljala za kapitalista in kolonista obiljubljeno deželo, ki opravičuje najlažje nade. Toda kriza je hudo prizadela tudi njo. Žitni trust je propadel in potegnul za seboj v prepad vse svoje člane. Kopičijo se neprodane ogromne zaloge žita, tako da tisoči kmetarjev lahko živijo samo še z vladno podporo. Kanadski industrija obratuje komaj še s polovico kapacitete. Tako je danes v Kanadi, ki šteje približno 10 milijonov duš, preko 600.000 brezposelnih družinskih očetov, ki žive od državne podpore, kar je v primeru s številom prebivalstva gotovo nezdrav pojav in neznosno javno breme.

Kot mlada država, ki se šele ustvarja, mora Kanada brezpogojno imeti aktivno trgovinsko bilanco, če hoče svoje finance obdržati v ravnotežju. Zato je tudi zadnja leta v tem oziru naredila, kar je mogla, in izvoz je v tem času res precej prekosil uvoz. Iz istih razlogov je tudi vse prizadevanje kanadskih zastopnikov na ottawski konferenci osredotočeno v tem, da si od Anglije pridobijo posebne prednosti za svoje najvažnejše izvozne predmete, zlasti za žito, celulozo, posušene ribe in mlečne izdelke. Na drugi strani se pa tudi njene industrijske interese spriču krize, ki je pritisnila nanje, branijo, da bi vlada dovolila kakve večje konvencije angleški industriji. Poljožal je zato težaven in za Kanado i za Anglijo.

Kanadski ministri predstojnik Benett, ki je bil izvoljen tudi za predsednika imperijske konference, je prvi nastopil s konkretnim predlogom. Po njegovem mnenju naj bi Anglija uvedla visoko carino na izvoznimško žito, slano, sadje in ribe, v nadomestilo pa bi Kanada dala Angliji majhen popust pri carini na različne industrijske izdelke, v prvi vrsti na železo in jeklo, antracit, avtomobile, kemije izdelke, steklo, skupno kakih 400 predmetov. Na Anglijskem se je v liberalnih in laburističnih krogih pojavil močan odpor proti Benetovemu predlogu, ki bi znatno podražil že itak drago življenje; pod pritiskom javnega mnenja so angleški strokovnjaki še bolj natančno vzeli v pretes kanadske predloge. Pri tem se je pokazala neverjetna razlika v kalkulaciji kanadske in angleške delegacije, kako korist bi doležne koncesije prinesle Angliji. Dočim bi po kanadskih računih angleški izvoz v Kanado zrasel na škodo Zedinjenih držav 20 do 30 milijonov funtov letno, so bili Anglije mnenja, da bi se dvignil komaj za 2 do 3 milijone. Angleška delegacija je kanadski predlog zato odklonila kot nesprejemljiv ter zaprosila kanadsko vlado, naj svoj predlog še enkrat prouči in popravljenega ponovno predloži. Pri tem so Angliji navajali kot eno glavnih zahtev, da kanadska vlada izloži znižanje carino na železo, jeklo in tekstilne izdelke.

Benett se je sprva pokazal naklonjenega angleškemu predlogu. Tedaj je pa zavrslo v vrstah kanadske industrije in vsi gospodarski ministri kanadske vlade so zagrozili s ostavko, če bi Benetti ostal pri svojih namelih. Benett, ki se mu počasi odvijalo njegov doseganje najvažnejših pristaši, farmerji na zapadu, in je zato tem bolj odvisen od industrijskega vzroda, je moral popustiti in konferenca je začela na mrtvo točko natezanja med angleško in kanadsko delegacijo, pri čemer se ni dalo najti nikake konstruktivne osnove. Po dolgotrajnih posrjanjih je bilo sicer izdano službeno poročilo, da sta se obe državi sporazumeli, vendar pa vse kaže, da obstoja v tem, da se ostalo v razmerju med Kanado in Anglijo za enkrat še vse pri staram.

Konferenca v Ottawi gre h koncu. Ze prihodnjim tednom se bodo delegati razšli. Zaenkrat konferenca ni prinesla velikih uspehov in zlasti ni ustvarila gospodarske enotnosti britanskega imperija. Pokazala pa je vendar nekaj razveseljivega, česar doslej ni bilo v takih mednarodnih imperijskih konferencah: zavest enotnosti in žuh sodelovanja. Konferenca ni bila v nobenem momentu podobna kakemu zasedanju v ženevski skupščini, temveč večno bolj nekemu ministrskemu svetu, ki je solidaren v vseh velikih vprašanjih in skupno išče najboljšo rešitve. Tudi to pa je uspeh, ki ga vsi angleški listi beležijo z upravičenim začudenjem.

Bitka s tihotapci tobaka

Sarajevo, 17. avgusta. n. Organi finančne kontrole so naleteli na potu proti klenovniku na 11 tihotapcev, ki so tihotapili tobak. Finančni stražniki so jih pozvali, naj se ustavijo, tihotapci pa so pričeli obmetavati finančne organe s kamenjem in nazadnje so pričeli še streljati. Finančni organi so zaradi tega morali rabiti oržje in so hudo ranili Imbra Ramovića ter Jusufa Pekmeča iz Foče. Več drugih pa je bilo lažje ranjenih. Ramovića so odnesli v imotsko bolnico, kjer je kmalu nato podlegel poškodbam. Pekmeč se v bolnici bori s smrtjo. Tihotapci so pustili na mestu spopada veliko količino tobaka v skupni vrednosti 300.000 Din.

Napad na vlak?

Beograd, 17. avgusta. AA. Spričo alarmantnih vesti, ki jih je neki jutranjik prinesel o razbojniškem napadu na brzi vlak Beograd—Vinkovci, smo na informiranem mestu dobili sledeče obvestilo: Po izjavi strobojce na vlaku št. 3, o katere verodostojnosti pa se doslej še ni bilo mogoče prepričati, je v noči od 15. na 16. t. m. pri km 137 na progi Beograd—Vinkovci nekdo s strelom pobil šipe na lokomotivi. Ni še ugotovljeno, ali je kdo namenoma streljal na vlak. O tem dogodku so obveščene policijske oblasti, ki so uvedle preiskavo.

Vročina in suša morita

Vsa srednja in zapadna Evropa trpi pod vročino, kakršne že mnogo let ni bilo — Nevarnost, da bodo uničeni vsi jesenski pridelki

Dunaj, 17. avgusta. d. Na Dunaju in po vsej Avstriji je zavladala zadnje dni vročina, kakršne že mnogo let ni bilo. Temperatura se giblje tudi v senci stalno nad 35 stopinj Celzija. Vsa kopališča so prenapolnjena. V nekaterih tovarnah so zaradi neznosne vročine ustavili podnevno delo in delajo samo poohi. Z dežele prihajajo vesti o silni suši, ki bo uničila vse pridelke, če ne bo kmalu dežja. Le tu pa tam nastajajo nevihte, ki pa povzročajo več škode, kakor koristi, ker skoro vsehleji pada toča.

Na Dunaju je mnogo ljudi obolelo zaradi solnčnice in so samo v zadnjih treh dneh zabeležili v bolnicah nad 300 resnejših primerov. 10 ljudi je umrlo na solnčnici.

Budimpešta, 17. avgusta. d. Vročinski val je že za praznike dosegel Madžarsko in se vročina od nedelje sem stalno stopnjuje. V Budimpešti so zabeležili danes rekordno temperaturo 40 stopinj v senci. V glavnih ulicah, ki so izpostavljene solncu, se je asfaltni tlak tako omečal, da so morali ustaviti promet z vozovi in avtomobili. V kopališčih, ki so prenapolnjena, se je pripetilo več nesreč in je v teku zadnjih treh dni 15 ljudi utonilo.

Praga, 17. avgusta. d. Zadnji dnevi so prinesli silno vročino. Temperatura znaša

porpčno 32 do 33 stopenj v senci. Kopališča ob Vltavi poseča samo iz Prage na stotine ljudi. Mnogo ljudi je zaradi vročine zbolelo.

Berlin, 17. avgusta. d. Temperatura po vsej državi znaša nad 30 stopenj. Izdelava ledu in mrzlih pijač se je v zadnjih dneh skoro podvojila. Tudi uporaba vode se je tako stopnjevala, da vodovodi ne zadostujejo več. Zaradi silne suše so nastali številni požari. V Berlinu se je vnelo več skladišč premoga.

Pariz, 17. avgusta. AA. Vročinski val je še vedno nad Francijo. Davi je pritisnala huda sopenarica, ponekod je jutranja megla ovirala letalstvo. Letala iz Pariza v London so imela po 6 ur zamude.

Ljubljana, 17. avgusta. Tudi v dravski banovini vlada že tretji dan neznosna vročina. Temperatura se giblje med 30 do 39 stopenj. Vsa kopališča v bližini mest so prenapolnjena. Iz vseh krajev banovine prihajajo poročila o veliki suši in batli se je, da bo imela sedanja vročina silne posledice, če ne bo kmalu dežja. Na Ptujskem polju in v Slov. Goricah je divjala kakor poročamo na drugem mestu, snovi huda nevihta s točo in viharjem, ki je povzročila obilo škode. Na Dolenjskem je vse suho in v mnogih krajih že primanjkuje vode.

Sofijsko pismo

Sofija, 16. avgusta.

O pasjih dneih se ljudje navadno ne bavijo s politiko, toda Bolgarska, zlasti pa njena prestolnica sta menda v tem pogledu izjema, ki potrjuje pravilo. V najhujši vročini je tu vse in povsod prežeto s politiko in samo politiko. In če ni druge, je pa politika noža in samokresa v rokah makedonstrijuših.

Da so pred kratkim protogroverci ubili mihajlova Vakarčičeva pred vrati Sofije, je pač popolnoma naravno, namreč po pojmi makedonstrijuših, in tudi bolgarska javnost se je že zdavnaj odvadila razburjati se zaradi takih vsakdanjih dogodkov. Mihajlovi so pred mesecem ubili protogroverca Morjovčeta in Budakova, Vakarčičev je pri tem umoru sodeloval, pa je potem čisto pravilno, da so sedaj protogroverci ubili njega. »Zob za zob, oko za oko!« Protogroverec za mihajlova, mihajlovec za protogroverca! Morilcev policija seveda še ni zasledila in se ji menda tudi ne mudi preveč, ko ve, da se bodo itak mihajlovci prej ali slej maščevali za ta umor, posebno še zato, ker je bil Vakarčičev intimni zaupnik Vanče Mihajlova, ki ga je le-ta uporabljal za posebne naloge, pred vsem za organizacijo umorov posebnim neobjavljenim mu oseb.

Drugače pa ima sofijska javnost dovolj posla s preretstavanjem sporov v vladi, med demokrati in zemljelci, na drugi strani pa z notranjimi trenji v zemljeljski stranki sami.

Spor med zemljelci in ministrom notranjih stvari Girginovom je že star in trajen. Cim se poravnava sporna stvar, ki je ravno na dnevnem redu, že prihaja za njo druga. Sedaj gre za razrešitev zemljeljskega svetovaleca (»kmeta«) v sofijskem mestnem občinskem svetu Madžarova, ki ga Girginov klub ponovnim intervencijam zemljelcev noče vrniti na njegovo mesto v občinski upravi, češ da se Madžarov nikakor ne more sporazumeti z ostalimi občinskimi svetovalci in da je celo tudi ministra samega javno žalil v prestolničnem tisku.

Ravno tako pa so zemljelci tudi ogorčeni proti ministrskemu predsedniku Mušanovu, ki se kot minister za zunanje stvari ne ozira na njihove želje glede imenovanja diplomatskih zastopnikov v inozemstvu. Zemljelci zahtevajo, da bi bil za poslanika v Pragi imenovan njihov človek, dočim jim Mušanov nudi le Budimpešto. Sam zemljeljski minister Gičev je izjavil, da bi bil za Prago najprimernejši zemljeldec, ker je Praga središče »zelene internacionale« in imajo zemljelci najboljšie zveze z vladajočimi krogi v Pragi, dočim v Budimpešti nimajo česa iskati. Vendar Mušanov ne popusti. Čudno pa je, da z druge strani poročajo »Praznične Veste«, da je Mušanov ponudil praško poslanstvo zemljeljskemu prosvetnemu ministru Muravjevu, da pa je le-ta odklonil to ponudbo. Če je to res, potem gre pač pri tej stvari zopet le za notranje spore v zemljeljski stranki, v kateri se na vse kriplje dela na to, da bi se sedanja zemljeljska ministra Jordanov in Muravjev zamenjala in bi sedanji glavni tajnik stranke Vergil Dimov vstopil v vlado. Jordanov in Muravjev bi menda hoteli portniti v stran in bi jim tudi ne bilo ljubo, ako bi Muravjev dobil praško poslanstvo.

V zelo važni stvari, v vprašanju amnestije emigrantov, pa se je menda vendarle posrečil popoln sporazum med demokrati in zemljelci. Kakor se čuje iz vladnih krogov bo izdana letošnje jeseni popolna in brezpogojna amnestija za vse emigrante, tako da bodo amnestirani tudi bivši najhujši sodružniki Aleksandra Stambolijskega Nedeljko Atanasov. Amnestiranih ne bo samo deljiko Atanasov, Aleksander Obrov, Hristo Stojanov in Kosta Todorov. Amnestiranih ne bo samo kakih 50 ali 60 emigrantov, ki javno delujejo proti bolgarski državi.

Ko sem že omenil Stambolijskega, naj še zabeležim vest, ki jo je objavil včerajšnji »Dem«. List poroča, da je bila, kakor javlja Asen, sin Stambolijskega, glava Stambolijskega, ki so jo po umoru v Slavovici odrezali od trupa, poslana v Sofijo, odkoder so jo v stekleni posodi poslali v Koberg bivšemu kralju Ferdinandu, da bi se tako z lastnimi očmi prepričal, da tisti, ki je njega izgnal iz Bolgarske, ni več med živimi.

Svečana otvoritev šentpavelskega Zadrúžnega doma

Št. Pavel ob Preboldu, 16. avgusta.

Št. Pavel je praznoval v nedeljo velik praznik. Ob veliki udeležbi gostov je bil otvorjen Zadrúžni dom, katerega sta postavila Delavsko podporno društvo in Sokol. Raz vsako hišo je visela trobojica. V Dolenji vasi in v Št. Pavlu so goste pozdravljali slavoloki s sokolskimi gesli. Po sprejemu gostov v Dolenji vasi ob 14. se je razvil lep sprevod, na čelu mu rudarska godba iz Trbovelj in 3 sokolski prapori. Po prihodu pred dom se je dvorana napolnila z gosti in domačini.

Svečanost je otvoril podpredsednik Zadrúžnega doma g. dr. Tajnšek, ki je pozdravil številne goste, med njimi sreskega načelnika g. dr. Hubada iz Celja kot zastopnika pokrovitelja g. bana. številno zastopstvo celjske sokolske župe, zastopnike drugih sokolskih društev, podpravnatelja tkalnice g. Sadnika, župana g. Antona Kača, zastopnika Delav. zbornice in Narodne strokovne zveze. Nato je opisal veliko delo gradbenega odbora in nekaterih funkcionarjev, ki so mnogo trdojavali, da se je postavil tako len dom. Govor je končal z vzklikom na kralja in starešino SKJ kraljeviča Petra, kar je množica sprejela z navdušenimi ovacijami kraljeviški hiši in Sokolu.

Zastopnik bana sreski načelnik g. dr. Hubad je čestital obema društvoma za res krasen dar, ki sta ga skupno dala narodu, in želel obema društvoma v daljnjem delu kar največ uspeha.

Predsednik Zadrúžnega doma g. Franjo Derča se je zahvalil vsem darovalcem, ki so omogočili veliko delo, predvsem g. dr. Tajnšku in njegovi soprogi in g. Cvenkovi, ki je gradbeni prostor, vodstvu tkalnice, ki je mnogo žrtvovalo za novi dom, in fu-di številnim drugim darovalcem. Ker dom še ni popolnoma končan, je izrekel željo, naj bi se našli še drugi dobrotniki. Društvoma so potem čestitali še zastopnik celjske župe, zastopnik Narodne strokovne zveze g. Kravos, zastopnik Delavske zbornice g. Juvan in drugi. Vsi so izrekli veselje nad dejstvom, da je nacionalno zaveden delavec skupno s Sokolom gradil lep skupen dom, ki bo služil obema društvoma. Delavsko podporno društvo, ki ga sestavljajo samo člani Narodne strokovne zveze, je prispevalo k skupnemu domu 100 tisoč dinarjev; znesek je društvo zbralo v 10 letih. Sokol je prispeval 50.000 dinarjev, a ostalo vsoto so darovali drugi dobrotniki.

Po končani proslavi je godba zaigrala himno, katero so vsi poslušali stoje in klicali kralju, kraljevskemu domu in Sokolu. Nato so si gostje ogledali dom. Novi dom, katerega je zgradil gradbeni mojster Peter Podgoršek, je izredno posrečena stavba in ima poleg lepe dvorane tudi društvene prostore za obe društvi in stanovanjske prostore za hišnika. Vsa stavba stane nekaj nad 180.000 Din.

Ob 15. je bil telovadni nastop savinjskega sokolskega kroga. Prva je nastopila domača ženska deca, za njo domača moška deca, nato ženska deca iz Zabukovce z obroči, ženski naraščaj iz vsega okrožja, moški naraščaj iz okrožja, domači člani na orodju, članice iz okrožja in člani. Na posled pa je bil vzorno izveden nastop članov domačega Sokola v telovadni točki »Buči morje Adrijanskoe«. Vse točke, posebno zadnja, so bile sprejete z burnim poskramjem. Telovadbo je zaključila tekma v odbojki, pri kateri so nastopili Bralovčani in Šentpetrčani. Zmagali so Bralovčani.

Po telovadnem nastopu se je razvila na obsežnem letnem telovadišču ob novem Zadrúžnem domu prisrčna veselica. Ljubne šentpavelske gospe in gospodične so no zmerih cenah nudile gostom mnogo dobrega. Veselilni prostor je bil okusno okrašen in prirejen, za kar gre velika zasluga zaslužni sokolski delavki s. Mici Urjankevi. Veselica, pri kateri je neumorno svrtila rudarska godba iz Trbovelj, je potekla v najlepšem redu.

Delavskemu podpornemu društvu in Sokolu v Št. Pavlu iskrene čestitke!

»Niobe« drugi potopljena

Kiel, 17. avgusta. AA. Nedavno tega potopljeno šolsko ladjo »Niobe«, so davi dvignili nad morskno gladino, nakar se je na ladjo ponovno pogreznila.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Visoki oblaki, toplo, eventualne krajevne nevihte. — Situacija včerajšnja dne: Pritisk v srednjem in snodnjem Primorju ter v vzhodnih krajih države je padel za 0,3 do 2 mm, v ostalih krajih je prav toliko narasel. Temperature so narasle za 1 do 4 stopinje, ponekod pa so ostale nespremenjene.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Pretežno vroče; nekaj možnosti za nevihte.

Spor med Bolivijo in Paragvajem

London, 17. avgusta. AA. Bolivijsko poslatništvo je objavilo komunikce, v katerem pravi, da so bolivijske pravice dostopa na Atlantski ocean po paragvajski reki nesporne. Te pravice so na podlag mednarodnega prava tako očitne, da Paragvaj odklanja razsodbo in raje vidi, da bi bolivijske čete vdrle na paragvajsko ozemlje.

Lapaz, 17. avgusta. AA. Generalni štab demantira nova poročila o obsejnih spopadih. Gre le za konjenično izvidnico paragvajske vojske, ki je napadla bolivijsko prestražo. En bolivijski častnik je bil ubit.

Odkrita zarota v Tokiu

Tokio, 17. avgusta. AA. Policija je odkrila zaroto, ki je bila naperjena proti predsedniku vlade, finančnemu ministru in ministru za notranje zadeve. Zarotniki so hoteli te tri državnike ubiti. Redarstvo je s tem v zvezi aretiralo večje število oseb. Preiskava je dogajala, da gre po vsej priliki za iste zarotnike, ki so nedavno tega ubili bivšega predsednika japonske vlade Inukaja. Zaroto so baje denarno podprle vplivne japonske osebnosti.

Priprave za svetovno gospodarsko konferenco

London, 17. avgusta. d. Ni še definitivno določeno, kdaj se sestane svetovna gospodarska konferenca. Politični krogi pa domnevajo, da se bo pričela nekako v mesecu januarju prihodnjega leta. Doslej še ni nobena izmed povabljenih držav določila svojih zastopnikov na konferenci, vendar pa bodo v kratkem razni pripravljani odbori že pričeli poslovati.

Nazadovanje pomorskega prometa v Sueškem prekopu

Pariz, 17. avgusta. AA. V letošnjem prvem polletju je znašal promet po Sueškem prekopu 32 milijonov ton. Letošnji promet je nazadova! napram lanskoletnemu ob istem času za 10,5%.

Veliki italijanski manevri na kopnem

Rim, 17. avgusta. ž. Prihodnji teden se prično na obeh pobočjih Apeninov veliki manevri italijanske vojske. Na manevrih ne bo sodelovalo le aktivno, marveč tudi rezervno vojaštvo, fašistična milica in karabinjeri. Manevri bodo trajali teden dni. Udeležilo se jih bo 2000 častnikov, 50.000 vojakov, 6000 konj in mul ter 2000 avtomobilov. Med častniki in vojniki bo 600 rezervnih častnikov in 20.000 rezervnih vojakov, ki so že vsi vpoklicani. Vrhovno poveljstvo manevrov bo imel komandant italijanskega generalnega štaba Bonzani, vojne vaje bo vodil armijski general Grazioli, vodstvo središče stranke prevzame armijski general Zoppi, poveljnik armije v Bolonji, vodstvo »modre stranke« pa armijski general Grazioli, poveljnik armije v Firenci. Manevri bodo največji v poslednjih letih.

Potres na Siciliji

Rim, 17. avgusta. AA. V Messini so čutili potresne sunki. Ljudstva se je polastila velika panika, o kakšni večji škodi zaenkrat ni poročil.

Messina, 17. avgusta. AA. Tu so bili močni potresni sunki. Prebivalstva se je polastila huda panika. Materijalne škode ni bilo.

Stavka v belgijskih premogovnih revirjih

Bruselj, 17. avgusta. AA. Stavka, ki je izbruhnila v premogovni industriji v Linbournu, Liegu, Namurju in Hainautu, zavzema čedalje večji obseg. Ponekod so bili spopadi med stavkujočimi delavci in in rudarji, ki so se hoteli vrniti na delo.

Padeč japonske valute

London, 17. avgusta. AA. »Times« priobčuje komentar o padcu japonskega denarja. List pripisuje ta padeč negotovosti političnega položaja in neugodnemu stanju gospodarstva na Japonskem. Japonska valuta se bo okrepila le, če bo tokijska vlada vodila zdravo finančno politiko in uravnovesila svoj proračun.

Žrebanje v drž. raz. loteriji

V. razred.

Dne 15. avgusta 1932 so bili izžrebani naslednji dobitki:

Din 8.000 št. 35.594.

Din 3.000 št. 31.111, 5.966.

Din 2.000 št. 65.382.

Din 1.000 št. 4.409, 4.491, 5.919, 13.049, 13.072, 13.092, 19.513, 19.546, 19.561, 19.599, 22.750, 22.753, 22.774, 22.777, 23.415, 23.423, 23.435, 31.124, 35.560, 35.581, 35.591, 37.069, 37.083, 37.100, 42.531, 42.593, 45.777, 45.778, 51.590, 52.235, 52.295, 54.240, 54.286, 54.296, 62.238, 62.295, 65.320, 65.387, 69.402, 69.436, 69.441, 69.447, 73.306, 73.336,

Naši kraji in ljudje

Žalostna smrt Peregrina Rodeta

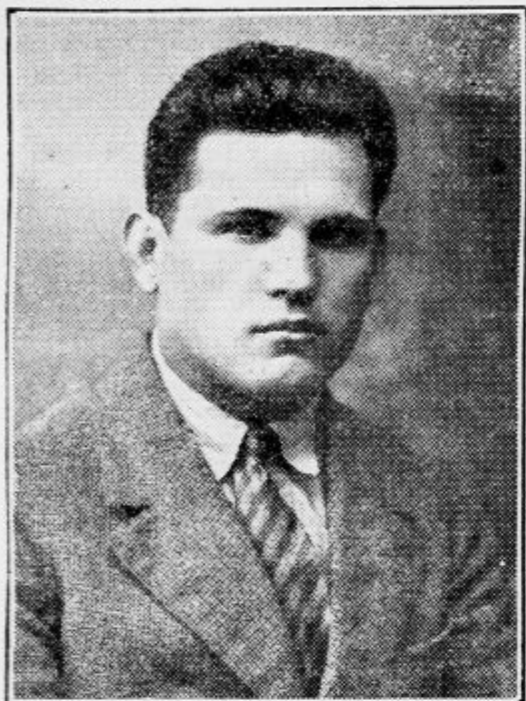
Vzorno marljivi kamniški avtobusni podjetnik je v torek zvečer utonil, zadet od kapi v malem bazenu

Kamnik, 17. avgusta. Našega Peregrina ni več med živimi. Kdo bi mogel verjeti tej žalostni, nepričakovani novici? Ob 20. uri je še večerjal v veseli družbi pri Cererju, kjer je s tistim posebnim humorjem, ki je bil lasten samo njemu in ki ga je v kratkem času napravil za najbolj popularnega človeka v vsem kamniškem okraju, zabaval številno družbo in jo vabil v četrtek s seboj na brezplačen izlet s svojim novim avtobusom — 38sedezno »Tatro«, najlepšim in največjim vozilom, kar jih obratuje sedaj v banovini. Poveljil je, da roma sedaj »Tatra« v Ljubljano od enega obrtnika do drugega, da jo bo

Novo mesto na reklamno vožnjo po njegovi novi avtobusni progi Novo mesto - Ljubljana, katero je pred tednom prevzel od podjetja Klinar. Mladi, komaj 28letni podjetnik Peregrin Rode je bil vesel, da se bo kmalu lahko postavil z najlepšim avtobusom.

Po vročem dnevu se je hotel še ohladiti v mrzli vodi in je po večerji odšel s svojima soferjema Križem in Verdnikom na kopališče. V malem bazenu je skočil v vodo, iz katere pa ni več prišel. Preveč je bil razgret in zadet od srčne kapi je izgubil v vodi. Sokopalca sta ga takoj pogrešila in ga po daljšem trudu potegnili iz vode. Skušali so ga z umetnim dihanjem zbuditi k življenju, toda zaman. Peregrin Rode je bil mrtev.

Njegova nenadna smrt je globoko pretresla ves Kamnik in vsakega, kdor je poznal pridnega, podjetnega mladega moža. Vsi so ga imeli radi, svojim uslužbencem je bil pravi brat. Bil je vedno dobre volje, za vsakega je imel kako šaljivo pripombo, poznal je vsakega po imenu in vsi so poznali njega in ga klicali le s krstnim imenom Peregrin. Z brezprimerno pridnostjo je ustanovil lepo uspevajoče podjetje. Velika škoda, da ga je sredi največjih načrtov doletela tako tragična usoda. Kamnik ne bo kmalu imel tako podjetnega človeka. Po rodu je bil iz premožne napredne Rodetove hiše iz Rov, rodil se je 30. marca 1904. Najmlajšega sina sta posebno ljubila njegova roditelja in ju je z njegovo smrtjo zadet najhujši udarec. Kaj bo sedaj z njegovim avtobusnim podjetjem, je v rokah oblastev. Peregrinov brat Lojze je takoj vložil prošnjo, da bi dobil po bratu koncesijo. V interesu občinstva je, da se prošnja reši tako, da ne bo promet prekinjen in da s trudom in težavo ustanovljeno domače podjetje ostane tudi vnaprej v domačih rokah.

do lepo opremili kakor kak salon. V četrtek jo bo pripeljal v Kamnik in takrat pojedemo na Bled, prihodnjo nedeljo pa v

likih skrbah zaradi svojega sina - edince. Eden od koroških turistov, ki je bil pri usodni turi Kramerju najbližji, je namreč odhitel v Borovlje ter razodel očetu svoje zle slutnje. Oče se je v velikih skrbah takoj podal čez mejo. G. Avgust Kregar, ki se je dobro spominjal, po kateri poti je krenil pogrešani Hinko Kramer, se je odpravil v to smer ter je našel najprej Kramerjev suknjič, kmalu zatem pa krvavo sled. Po tej je tudi prišel do nesrečnega rojaka, ki je bil že mrtev. Našel ga je kakih 100 m izpod plezalne smeri na obronku, obraščem s travo. Iz položaja ponesrečenca se je dalo sklepati, da mu je spodrsnilo na skali, po kateri je plezal, da pa se je potem med padcem še živ odbil od neke druge skale, se na kakem obronku obdržal in skušal plezati navzgor, dokler ga niso zapustile moči in dokler se ni popeljal navzdol do kraja, kjer so ga našli. Glavo je imel močno razbito ter je najbrž izkrcaval, v kolikor ni smrti pospešila tudi huda solnčna pripeka.

Truplo nesrečnega mladca so prenesli najprej v planinsko kočjo, od tam pa večer popoldne do meje, kjer so se G. Kregar in njegovi tovariši poslovili od potnega očeta in koroških planincev, ki so od meje naprej sami odpredali pokojnega tovariša v Borovlje. Hinko je prihajal redno vsako leto na naše planine, bil je izvrsten turist, usoda pa mu je naklonila smrt v planinah, kjer je pred dobrima dvema letoma končal svoje življenje tudi njegov brat.

Najbrž v istem času, ko je umiral koroški rojak je našel smrt pod Triglavom velik ljubitelj planin G. Mirko Kunay, uradnik Zdravne gospodarske banke v Ljubljani. Kruta usoda je med obema napravila samo razliko v načinu smrti, od obeh rodin pa sta že dva brata našla smrt v planinah. Kunayev brat se je namreč pred leti ponesrečil na Črni pti. G. Mirko Kunay je bil na dopustu pri svoji sestri v Stari Fužini, odkoder je delal izlete v gore. Z 11. t. m. je odšel z doma ter je v družbi in tudi sam napravil že več tur. V četrtek je z nekim tovarišem naročil, naj preskrbe zanj prenočišče v koči pri Sedmerih jezerih. Ko so tovariši prispeli tja in ga niso našli, so mislili, da je svoje načrte spremenil. V ponedeljek pa so ga neki drugi turisti našli mrtvega blizu Sedmerih jezerih. Ležal je ob nekem studenčku, poleg njega pa je bil razbit kozarec, iz česar se da sklepati, da ga je zadela kap ali pa da je podlegel solnčarici. Ko so ga našli, je bil že precej časa mrtev. Truplo tragično preminulega planinca so prenesli v Bohinj, kjer je pokopan tudi njegov brat.

Uboj v vinskem hramu

Bučka, 17. avgusta. Lepa solnčna nedelja je izvalila mnogo ljudi v vinske gorice, kjer je vladalo po hramih veselo razpoloženje in v obilnem pijačevanju so potekale popoldanske ure.

Tudi v vinskih goricah v Straži se je po zidanicah nabralo mnogo ljudi. Posebno je bilo živahno v vinskem hramu nekakega vinogradnika, kjer se je dobilo zelo dobro vino po nizki ceni. V tej zidnici sta bila poleg drugih tudi posestnika Janez Mugon in Tone Marušič, oba iz Rovišč pri Studencu. Vino je kmalu pokazalo svojo moč; pivci so se opili in pričela so se medsebojna zbadanja. Kmalu so se izcimili prepri. Posestnika Marušič in Mugon sta se sploščeta mirno pogovarjala, po vsakem litru pa sta bila glasnejša in sta slednjič začela drug na drugega vpiti. Mugon je Marušiču marsikaj žaljivega očital, Marušič pa je

pridno vračal mlo za drago. Zaradi Marušičevih besed se je Mugon čutil razžaljenega in ker je sam sebe smatral za orjaka nasproti neznanemu in šibkemu Marušiču, je sunil nasprotnika v prsi, da se je opotekel.

Cim se je Marušič dvignil, je takoj pograbil na tleh ležeči kol, ga pretril na dvoje in z debelejšo polovico tako močno udaril Mugona po glavi, da se je zrušil na tla in obležal nezavesten. Hudo poškodovanega posestnika so nato odpeljali domov v Rovišče, kjer je okrog polnoči podlegel močnemu udarcu, ne da bi se bil še zavedel. Marušič je po svojem dejanju takoj odšel na Rako, kjer se je javil orožnikom, češ, da je nekoga udaril s kolo; ker ni povedal ničesar točnega in so orožniki mislili, da poškodba ni huda, so ga kmalu odpustili, rekoč mu, da pridejo naslednji dan sami v Rovišče in si bodo položaj ogledali. Res so prišli v ponedeljek in so takoj aretirali Marušiča ter ga odvedli v Krško v sodne zapore. S seboj je nesel obe polovici debelega kola kot corpus delicti. Včeraj so pokojnega Mugona v Roviščah odducirali. Zdaj je preiskava žalostnega dejanja v polnem razvoju.

Na okusni razstavi narodnih vezenin

Ljubljana, 17. avgusta.

Razstava narodnih vezenin ga. Nevenke Steindlove pod okriljem Splošnega ženskega društva v Jakopičevem paviljonu zbuja pozornost. Razstava sama po sebi res ni bogata po obliki razstavljenih predmetov, pač pa prikazuje izrazite motive v raznih stilih in napravi na vsakogar prav dober vtis. Razstavljalca sama je vsakomur pripravljena raztolmačiti posebnosti in tako ljubezno vodi tudi one, ki doslej niso imeli posebnega razumevanja in zanimanja za domačo umetnost narodov. Poleg razstavljenih predmetov je trdka Herzmansky primerno namestila razne svetilce in zelenje, ki popolnoma ustrezajo okusu in doprinašajo k smiselosti razstave. Prozorni papir, s katerim je pokrit razstavljeni material, pa je dobavila trdka Tičar.

Takoj pri vzhodu na levi so razstavljeni primitivni vzorci narodne umetnosti v enostavnih geometrijskih ornamentih. Po teh vzorcih so izdelane tudi nekatere kasete. Dalje so razstavljene čipke z obilnimi renesančnimi motivi prebogate ornamentike, ki se naslanjajo tudi na gotski slog. Kopije teh motivov je izdelala ga. razstavljalca sama. Poleg čipk v mešanem gotsko-renesancnem slogu so razstavljene tudi čipke v

strogem renesančnem slogu. Dalje so razstavljeni čisti narodni motivi s cvetkami v živih naravnih barvah, precej naivni, kakor jih izražajo vsi narodi. Tako se ti motivi, ki so deloma tudi turški, le malo ločijo tudi od drugih. Prav prijeten vtis napravijo izdelki iz biedermyerske dobe, naglašujoči prijetno nežnost in intimnost, ki se je uveljavljala v tisti dobi, po prestopu vojn v spokojnem miru in topli domačnosti. Dokaj mračni, a vendarle močni so koptski, gotski in staroperuanski motivi. Obilje in pompoznost pa prikazujejo zopet arabski narodni motivi; zlasti lepo je delo, izvršeno po platnici korana. Pozna se vpliv Mavrov zlasti pri španski narodni umetnosti. Tu se blesti vse v zlatu in srebru in napravljajo pompozni vtis. Prav tako so tudi arabeske Bizantincev, in ti so spet vplivali na umetnost, ki se je razvila pozneje v severni Afriki. Povsem tuj in težko razumljiv nam je kitajski stil, v katerem se navzlic njegovim lepotam komaj zvišujemo, doumeti ga ne moremo. Razstava bo otvorena še nekaj dni in je že glede na obilje barv in ornamentike pač vredna, da si jo vsako ogleda.

Brata je okradel

Ptuj, 15. avgusta.

Mlakarju Janezu, posestniku iz Vavre, je bilo v eni zadnjih noči vlomljeno v vinsko klet v Strmci, iz katere je vlomilec odnesel 42 litrov vina, 14 litrov tropinovke in eno vinsko natego, dočim je ena ležala razbita na tleh. Vlomilec je prežagal zunanjo ključavnico z žago, nakar se je v vrata uprl, tako da se je tudi notranja ključavnica udala.

Posestnik je osumil tatvine svojega brata Antona, viničarja v Repišah, pri katerem se je izvršila hišna preiskava in so našli pri njem nekaj žganja in pa žago s katero je ključavnico prežagal.

Prvotno je Anton vlomil tajil, vendar se je pod težo dokazov udal in izjavil, da je vlomil iz maščevanja radi dedščine. Pri vplomu mu je pomagal viničarjev sin Kmetec Ignac, ki je tudi priznal svoj čin.

Naval krvi, tesnoba srca, zasoplenost, tesnoba, dražljivost živcev, migreni, otožnost, nespanje odpravimo kmalu z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice. Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da služi »Franz Josefova« voda pri zagatjenju vseh vrst z najboljšim uspehom. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Silno neurje v Slovenskih goricah

Orkan, kakor ga prebivalstvo ne pomni — Posledica hude toče

Ptuj, 17. avgusta.

Po neznosni soperi, ki je vladala zadnje dni pri nas, so večerj okoli 19. nenadoma zagrali nebo težki črni oblaki. Nastal je silovit vihar, mesto je bilo nenadoma zavito v gosto meglo in vila se je huda ploha, med katero je tudi padala toča. Nevihla je trajala nad pol ure. Mestne ulice so se mahoma izpraznile, kar je bilo tudi edino prav, ker je opaka raz strehe kar deževala. Mrgo streh je vihar razkril, po ulicah je ležalo mnogo drobtin.

Se žalostnega pa je bilo z drevjem. Veliko so trpeli nasadi v mestnem parku. Najhuje pa je razdejal kolodvorske drevore. Tu je vihar naravnost s koreninami izruval nad deset močnih kostanjev in lip. Pa tudi ostalo drevje je zelo oklestilo. Ravno tako žalostna slika je bila na Ljutomerški cesti. Poleg tega je bila delno uničena električna napeljava. Zelo so trpeli tudi ptički. Neka ženska je nabrala v kolodvorskem drevoredu poln predpasnik vrabcev, ki jih je vihar treščil z dreva na tla. Take

Nesrečne žrtve planin

V Karavankah je na plezalni turi omahnil v smrt mlad turist iz Borovelj — Tragedija pri Sedmerih jezerih — V dveh družinah štiri ponesrečenci

Ljubljana, 17. avgusta.

Izmed mnogih turistov, ki so prihili na naše vrhove Karavank v nedeljo, si je usoda izbrala za svojo žrtev mladega našega rojaka iz Borovelj, 28letnega puškarja Hinka Kramerja. V priljubljenih planinah je našel prerano smrt v nedeljo v prvih popoldanskih urah.

V zeleniški koči se je v nedeljo zjutraj zeznana z manjšo skupino turistov iz Ljubljane petorica koroških planinarjev, med njimi Hinko Kramer. Ljubljanski turisti, med katerimi so bili G. Avgust Kregar, monter pri trdnici Siemens v Beogradu, ki je doma na dopustu, gđ. Regina Sušteršičeva in g. Pavle Erzini, so v nedeljo popoldne skupno s koroškimi planinci krenili iz kočje, Ljubljanci so krenili na Može, Korošci pa na Brado. Brado tvori skupina 15 skal in so bili zaradi tega koroški planinci pri plezanju precej razkropljeni. Še prej v koči so se pogovarjali, da se bodo sestali na Velikem Stolu. Ljubljanci, ki so bili že več dni v planinah ter so napravili že ture

na Stol, Srednji in Nemški vrh, so se tokrat zadovoljili s krajšo turo ter se že zvečer vrnili v kočjo. Drugo jutro jim je pripovedoval oskrbnik kočje, da je slišal sredi noči neke klice na pomoč. Temu pripovedovanju ni nihče posvečal posebne pozornosti, ker so bile planine polne nedeljskih izletnikov in si je vsakdo mislil, da se nekatere klicali tudi iz prešernosti. V ponedeljek pa so došli v kočjo koroški turisti ter povpraševali za svojim tovarišem Kramerjem. Eden izmed njih je tudi pripovedoval, da je Kramer med plezanjem zaostal, da pa njegovega zaostanka ni nihče posvečal posebne pozornosti, ker je bil že prej dogovorjen sestanek po končani turi. Precej časa so se vsi tolažili tudi z mislijo, da se je pogrešani tovariš priključil kakšni drugi skupini turistov. Na poti je bilo namreč še precej drugih planincev iz Koroške in tudi od tržičke strani so prihajale vedno nove skupine.

Včeraj zjutraj pa je prišel v zeleniško kočjo iz Borovelj tudi Kramerjev oče v ve-

nevihte se tudi najstarejši ljudje ne spominjajo.

Maribor, 17. avgusta.

V torek je divjala nad severovzhodnim delom Slovenskih goric silna nevihta, ki so ji sledile katastrofalne posledice. Okrog 19. ure se je nebo močno stemnilo. Pripodila se je tako silen vihar, kakršnega ljudje ne pomnijo. Povzročil je ogromno škodo. »Ruval je drevje, odkrival strehe in metal upeko daleč stran, podiral kozolce in gospodarska poslopja ter dimnike in končno lomil brzojavne drogove, da je bila telefonska zveza s kraji teh delov Slovenskih goric prekinjena. Ogromno škodo je povzročil zlasti pri sadnem drevju in v vinogradih okrog Jarenine, Št. Ilja, Sv. Jakoba, Sv. Marijete in Marije Snežne. Tam se je za viharjem vsula iz temnih oblakov še debela toča, ki je uničila vse, kar je viharju kljubovala. Uničene so gorice in vsi poljski prideniki, tako da je tamošnje prebivalstvo najhuje prizadeto.

Milijonski film »Ufex« ob globoko znižanih cenah!

Samo še danes ob 4., 4/8 in 9/4 zvečer.

Bombe na Monte Carlo

HANS ALBERS
ANA STEN
HEINZ RÜHMANN

Sijajna pustolovščina v rajskem mestu ob čarobni morski obali. Filma velikega sveta, razkošja, solnca in najlepših žen. Očarljivi nepozabni šlagerji!

Nov Paramountov zvočni tehnik.

Elitni kino Matica
Telefon 2124.

Kralj Matjaž in Slovenci

V nedeljo bodo na Peci z narodno svečanostjo odkrili Pirnatov čip kralja Matjaža.

Strašna je bila stiska, v kateri je živel slovensko ljudstvo ob zatonu srednjega veka. Kmet, ki je za časa domačih slovenskih vojvod in knezov svobodno obdeloval svojo zemljo, je sedaj tlačanil na isti zemlji, ki so mu jo pa tekom stoletij odvzeli frankovski kralji in jo kot fevde podarili nemškemu plemičem. Brez pomoči in brez zaščite je moral prenašati nepopisne nadloge, ki so v 15. stoletju, zlasti v drugi polovici, po vrsti prihajale nani.

Od leta 1470 do 1484 so Turki vsako leto pustošili po naših deželah; od leta 1480 do 1487 so ogrske čete ropale po Stajerskem in Koroškem, cesarske vojske pa, ki naj bi branile deželo pred Ogrji, niso nič manj divjale nad slovenskim kmetom. Hudo nesrečo so pomenili silni roji koblic, ki so dve leti zaporedoma popolnoma uničili letino. Vrh vseh tegob pa so žutili obubožno ljudstvo še neznosni davki, ki niso bili nikdar poprej toliko, kakor baš v tej dobi brezkončnih vojn, in ki jih je cesarska gospodarska neizprosnost pobirala. Zgodovina poroča o izrednem osebnem davku, ki so ga morali plačevati tudi najsiromašnejši ljudje, celo blanci in dekli. In nikdar prej ni terjal grajščak desetine s toliko okrutnostjo, sa-

movoljnostjo in nenasitnostjo in tudi valpov bič ni nikdar toliko padal tako neusmiljeno po kmetijskih bratih.

Ali je tedaj čudno, če je kmet pri takih razmerah obupal in sklenil si sam pomagati? Grajščake, ki so se zapirali v trdne gradove, je smatral za svoje največje neprijatelje; v njih, sploh v plemstvu, je videl vzrok svojemu obupnemu položaju, svojemu bednemu življenju. Trpljenja je bilo preveč, kmetstva nevolja je jela prekipeti; izbruhnili so prvi upori slovenskih kmetov.

To so bili čini obupa. Spritno takratnih razmer so se morali končati s porazom. Udušeni so bili z mečem in vislicami. Nad tlačani sta zavladala še z večjo okrutnostjo grajski jarem in valpov bič. Nasproti slovenskim kmetom pa so živeli takrat njihovi sosede, ogrski kmetje, v najlepšem miru. Njihov kralj, Matija Korvin, je bil najboljši kmetijski prijatelj ter jih je vedno branil, da jih plemiči in grajščaki niso preveč zatirali. Sam je šel v vinograd, zgrabil za motiko in zahteval od svojih spremljevalcev, naj tudi oni kopljejo z njim, da spoznajo delo in trpljenje kmetovalca. Glas o tej njegovi dobroti se je raznesel tudi med slovenskimi kmeti in njegovo ime se je povečevalo od ust do ust.

Zaslouel pa je kralj Matija med sloven-

skim narodom tudi kot hraber junak in močen vojskovodja zoper Turke, ki so toliko gorja povzročali slovenskim dežlam, in zoper cesarja Friderika, ki je na eni strani stiskal iz ljudstva neznosne davke, na drugi strani pa prepuščal ljudstvo samopašnosti grajščakov. Turke je dvakrat premagal; ves čas svojega vladanja je uspešno branil ogrske dežele pred roparskimi vpadi. Užgal je cesarja Friderika in mu vzel Dunaj (1485), kjer je nato sam stoloval do smrti (1490). Grajščake in plemiče, takrat kmetu najbolj omrženj stan, je brzdal z železno roko, da se niso prevzeli.

Vse to je bilo znano med slovenskim ljudstvom; kajti v tistih časih so Slovenci mnogo občevali z Ogrji. Mnogo Slovencev je bilo udimjanih v vojski kralja Matije, drugi zopet so prihajali po kupčiji v ogrske dežele. Močno zvezo med Slovenci in Ogrji so posredovali celjski grofje, ki so bili zaradi svojih velikih posestev na Hrvaškem in Ogrskem vplivni ogrski dostojanstveniki. Pod vodstvom celjskih grofov so se Slovenci udeleževali na strani Ogrrov vojn zoper Turke.

Da se je kralj Matija tako zelo priljubil Slovincem, ima torej svoj vzrok v tedanjih nepopolnih državno-političnih, še bolj pa v prežalostnih gospodarskih in socialnih razmerah, v katerih je živel naše ljudstvo. Turki, cesarska gospodarska, grajščaki — tri sile, ki je iz njih prihajalo gorje in zlo nad

kneta in proti katerim je bil brez moči. Toda kralj Matija je užgal in premagal Turke in cesarja in pokonil prevzete grajšake. Naravno je torej, da je postal kralj Matija kmetjski Mesija.

Obris zgodovinskih dejstev so s časovnim odmakom dogodkov zbledeli. Zgodovinske osebe, ki so zapustile v narodu močne dojme in zgodovinski dogodke, ki so globoko odjeknili v ljudski duši, je narod prelin v pripovedke in pesmi. Času in prostoru so bile v narodnih pesnitvah zbrisane zgodovinske meje, zgodovinske osebe so izgubile za zastor zgodovinske istine. Narod je po svoje preobrazil in zgostil dejstva v spomin na vso razburkano dobo. V tem spominu je naravno najbolj poudarjeno, kar je najbolj zadevalo čustveno plat ljudskega življenja in narodovega doživljanja in sprejemanja zgodovinskih dogodkov. Težnje in hrepenenja naroda, simpatije in antipatije, ljudski nazori in domišljija se mešajo z zgodovinsko resnico. Zgodovinski okvir, ki si ga je narod ustvaril za dobo kralja Matije, ima specifično socialno obelježje. Vani pa je narod vpletel v pesmi in pripovedkah svojo bol in svoje nade, svoj lastni obraz. Tako je mogočni ogrski kralj, Matija Korvin, sin slavnega Ivana Hunyada, velikega zmagovalca Turkov, postal — slovenski kralj Matjaž.

Naš Matjaž torej ni zgodovinska oseba, temveč je v očeh slovenskega kmeta le

poosebljenje vseh junaških dogodkov in plemenitih činov iz dobe kralja Matije Korvina. Okoli kralja Matjaža je slovensko ljudstvo združilo tudi čine drugih slavni zgodovinskih osebnosti iz iste dobe, n.p. celjskih grofov, Ivana Hunyada in drugih. V narodnih pesnitvah je kralj Matjaž Slovincem prvi narodni junak, podoben kraljeviču Marku. Iz koroških pripovedk o kralju Matjažu vzemo, da si ga je bilo ljudstvo samo izbralo za kralja na Gosposvetskem polju in da je stoloval v Krnskem gradu. Noč in dan so bila odprta vrata njegovega gradu; vsak siromak si je lahko izprosil milosti, vsak zatiranec je našel pri njem pravico in pomoč. Kralj je bil zelo dober in je dal kovati same zlate. Takrat so bili res zlati časi... Koroški Slovenci so torej združili z Matjažev osebno svoje najstarejše zgodovinske spomine še iz onih časov, ko so bili narodno samostojni in so si pristo volili svoje narodne vojvode. A ko so jim bile te pravice odvzete in so jim ostali na boljši čas zgolj vžgani spomini, tedaj so pripovedovali svojimi vznukom o dobrem kralju Matjažu, ki bo spet prišel. Po narodnih pripovedkah so si ustvarili vzor dobrega in močnega vladarja, ki je zanj veljal pregovor: »Kralj Matjaž, zlata doba naša!« Na vzhodnem Stajerskem pa so v pesmi prerokovali:

»Kadar bo kralj Matjaž kraljoval, onda bo kmetič dobro kmetoval.«

Domače vesti

• Shodj v konjiškem srežu! Konjiški srež bo ponovno dokazal, da je nacionalna zavest celotnega naroda globoka in resnična. Shoda v Vitanju in Sv. Jerneju, ki se bosta vršila 21. t. m. bosta dokazala, da se tudi ta srež odločno pristaša vsenarodne nadstrankarske politike in da obsoja brezvestno gonjo vseh hujšakov in neodgovornih elementov, ki se navdušujejo za spremembo sedanje politike in za uničenje velike in močne Jugoslavije. Shodov se bodo udeležili narodni poslanci iz vseh krajev naše lepe domovine, da tako dokažejo, kako so si Srbi, Hrvati in Slovenci edini v borbi za ohranitev skupne domovine.

• Vojaška vest. Zdravnik in vojaški državni gojilec Milan Kesler je imenovan za sanitetnega poročnika.

• Ameriški turisti v Dubrovniku. Predvčerajšnjim je iz New Yorka prišel v Dubrovnik veliki luksuzni parobrod »Veleclanac Cosulichova«; linija. Izšlo je 200 ameriških turistov in 50 naših izseljencev, ki so si ogledali dubrovniške znamenitosti ter potem nadaljevali potovanje po Jadranu.

• II. mednarodni turnir v bridgeu se bo vršil v hotelu Toplice na Bledu od 19.—21. t. m. pod vodstvom mojstra Viljama Marsana. Zmagovalec bo dobil naslov prvaka Bleda. Nagrade so razpisane v zneskih 3000 1800, 1200 in 400 Din. Pričetek predhaja bo jutri ob 15.

• Sahovski mojster Pirc v Osljeku. Sahovski mojster, rojak Pirc je predvčerajšnjim prišel v Osljek, kjer so ga tamkajšnji šahisti navdušeno sprejeli. V Osljeku priredi mojster Pirc dve simultanki proti 30 osljetkim šahistom. V septembru bo igral v Splitu.

• Kongres Udruženja nastavnikov meščanskih šol bo v Banjaluki v dne 20. in 21. t. m. četrtinska vojna je dovoljena. Članska dolžnost narekuje čim večjo udeležbo.

• Mednarodna konferenca železniških ekspertov se bo danes otvorila v Dubrovniku. Udeležbo so delegati češkoslovaške, poljske, rumunjske in jugoslovanske. Našo državo zastopa na konferenci uradni državni železniški inženjer Josip Sichert.

• Jugoslovanski kinološki savez priredi v okviru jesenske razstave Ljubljanskega velešale dne 8. septembra razstavo čistokrvnih psov vseh pasem. Opazujemo na to prireditelje vse lastnike čistokrvnih psov. Prijave za to razstavo se sprejemajo v tajništvo JKS (pisarna dr. Cepurda, Ljubljana, Pražakova ul. 8), kjer naj se izjavijo vsi interese usmerno ali neusmerno najpозnejše do 24. t. m.

• Zveza pivovarniških strokovnjakov kraljevine Jugoslavije je osnovana in so z odlokom potrjena ministristva I. br. 25.668 od 30. julija t. l. potrjena njena pravila. Pisarna Zveze je začela v stanovanju g. Ferdinanda Hagerja, Weinfertova pivara, Beograd.

• Službeni list dravske banovine objavlja v 65. letošnji številki med drugim: Podaljšanje veljavnosti odločbe o plačevanju obveznosti proti inozemstvu; pojasnilo razpisov o možnem ocastranju radiatorjev, parnih kotlov in njihovih delov; dopolnitve postopkov o prenosu lovskega orožja čez mejo ter carinske olajšave za turiste.

• Na Mirno goro v Beli Krajini. Belokrajska podružnica SPD priredi v nedeljo 21. t. m. izlet na Mirno goro (1048 m) kjer ima Planinski društvo svoj lepo urejeni Planinski dom. Prijavljenih je večje število izletnikov iz Kočevja in Novega mesta.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra 6. oblakost 1—10. 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo druge najnižjo.

17. avgusta

Ljubljana 7, 767,6, 19,0, 70, E1, 8, —; Maribor 13, 766,4, 20,0, 40, SW4, 4, —; Zagreb 7, 766,1, 23,0, 60, NW4, 6, —; Beograd 7, 766,7, 23,0, 70, SSE, 10, —; Sarajevo 7, 764,9, 21,0, 80, mirno, 6, —; Split 7, 766,8, 19,0, 70, mirno, jasno, —; Kumbor 7, 761,6, 20,0, 80, NW4, jasno, —; Rab 7, 766,2, 28,0, 50, N6, 6, —.

Temperatura: Ljubljana 32,0, 18,0; Maribor 28,0, 20,0; Zagreb 32,0, 22,0; Beograd 33,0, 17,0; Sarajevo 33,0, 15,0; Split 35,0, 15,0; Kumbor 36,0, 25,0; Kumbor — 18,0; Rab —, 20,0.

Sonce vzhaja ob 5,3, zahaja ob 19,5. Luna vzhaja ob 19,45, zahaja ob 5,56.

Tak vzoren vladar in pravi narodni junak seveda ne more umreti in ljudstvo veruje, da Matjaž ni umrl. Kako in kje je izginil, o tem pripovedujejo Slovenci različno. Koroska pripovedka pravi, da so bili možgani kralju zavidni vsi drugi zapadni vladarji in so združili zoper njega veliko vojsko. Matjaž so premagali. Z vojsko, ki mu je še ostala, se je umaknil pod Peco; gora se mu je sama odprla in ga skrhla pred sovražniki. Podzemski dvorana je bila prostrana. Sredi nje stoji kamnita miza, za njo sedi Matjaž. Siva brada mu raste okoli mize. Od časa do časa se zbudi in vpraša, ali še letajo po svetu tiste ptice, ki imajo belo in črno perje (srake). Ko mu povedo, da še, odmaja žalostno z glavo in spet zaspi.

Znamenja, kdaj vstane Matjaž, so spet različna. Eni pravijo, da se bo prebudil tedaj, ko mu zraste brada devetkrat okoli mize. Drugi trdijo, da Matjaž tedaj vstane, kadar pride antikrist na svet in začne sejati denar. Tretji pripovedujejo, da visi na steni v Matjažev dvorani velikanski meč v nožnici. Kadar se porodi tak junak, da bo mogel potegniti meč iz nožnice, se bo zbudil Matjaž in pridrl na plan s svojo vojsko. Koroska pripovedka pa opisuje Matjažovo prebujenje tako-le: Pred njegovo jamo bo na božično noč zrastle zelena lipa. Od polnoči do ene bo tako sladko cvetela, da napolni vso okolico s svojim vonjem. Cvetela pa bo samo eno uro in se potem posušila. Na posušeno lipo bo obšel kralj Matjaž na dan sv. Jurija svoj ščit in tedaj

Tudi mešan pevski zbor in jazz-band iz Ormožja bosta poskrbela za prav prijetno zabavo. Koča bo preskrbljena z gorkimi jedili, janjci na raznju in dobrim vinom po prav nizkih cenah. Prav ugodno železniško zvezo imajo Ljubljanci z izletniškim vlakom, ki pride v Semič ob 8. Pot s postaje Semiča je dobro markirana in v slabih 2 urah si po senčnati poti pri koči. Povratek izletniškega vlaka je ob 19.15 iz Semiča. Nazaj grede obiščejo železniški zidani- ce, kjer se dobe po bagatelni ceni prav dobra vina. Večje število izletnikov pride že predvečer na Mirno goro.

• V toplice Dobro so prispele na zdravljenje gg. bivši poslanik in opolnomočen minister, sedaj narodni poslanec dr. Bogumil Vošnjak z gosposopra, senator in tajnik senata novinar Milan L. Popović, divizijski general Daskalović in šef-urednik zagrebških »Novosti« dr. Moskovski z rodbino. Vsi ti odlični gostje so se nastanili v penzionatu »Novi grad«.

• Novi grobovi. V Babnem polju je v najlepši moški dobi 44 let po kratkem trpljenju umrl ugledni posestnik, trgovec in gostilničar g. Viktor Troha. Žalujoci vdovi zapušta dve hčerki. Pogreb splošno spoštovanega moža bo jutri ob 10. — V čestiti starosti 78 let je umrla ugledna Ljutomerčanka gospa Marija Stajnkova. Pogreb bo danes ob 17. na Ljutomerškem farnem pokopališču. V Vnanjih gorah je umrl v starosti 72 let g. Peter Orazem. Pogreb blagega pokojnika bo jutri ob 9. — V Slovenski Bistrici je po daljšem bolehanju ugasnil mnogo obetajoče življenje g. cand. inž. Frana Pajterja. Ob njegovi krsti žaluje mati, ki mu je izkazovala ves čas nežno, ljubečo skrb. Pogreb mladega akademika bo jutri ob 16. — V Ljubljani na Rimske cesti je umrla gospa Lucija Božičeva, učiteljica vdova, v visoki starosti 86 let. Pogreb bo jutri ob pol 16. — Pokojnim blag spomin, žalujoci naše iskreno sožalje!

• Rušilec »Dubrovnik« v Šibeniku. V šibeniški pristanišče je predvčerajšnjim priplul prvi rušilec naše vojsne mornarice »Dubrovnik«. Na njem je prišel v Šibenik tudi komandant vojsne mornarice viceadmiral Stanković.

• Vročina v Dalmaciji. V Dalmaciji je v zadnjih dneh zavladala prava vročina. Že na vse zgodaj polkazuje v Splitu živo srebro po 25 stopinj Celzija, okoli polnoč pa se navadno dvigne do 40 stopinj. Vročina je tem večja, ker že več dni ne pihva maštrali, ki s svojo svežostjo ublažuje klimo na Primorju.

• Zanimiv proces v Splitu. Pred senatom okrožnega sodišča v Splitu se je pričela kazenska razprava proti Josipu Pavloviću, glavnemu blagajniku podružnice Hipotekarne banke v Splitu, zaradi defraudacije zneska 1.000.000 dinarjev ter falzificiranja obveznic 7% investicijskega posojila v višini 5 milijonov dinarjev. Defraudaciji so prišli na sled lani decembra. Policija je Pavlovića aretirala, njegov sokrivec pa je pobjegli v Argentino ter ga tamkajšnja oblastva niso izročila. Za proces vlada v Splitu veljko zanimanje.

• Zanimiva potnica dospela peš v Jugoslavijo. Kakor poročajo iz Banjaluke, je 13. t. m. prispela tjakaj med potniki in turistih, ki skupno potujejo pod devizo »Turistički svotag, tudi starejša gospa po imenu Marija Hribarjeva, ki potuje peš iz Heidelberga v Carlsbad.

• Stoletnik v Bihaču. Iz Bihača v Bosni poročajo, da je preteklo soboto slavili tamkajšnji stavbenik Luka Štimić stoletnico svojega življenja. Mož je vkljub svoji visoki starosti še vedno čil ter še opravlja razna dela. Po rodu je iz Hrvaškega Primorja. V Zagrebu je svedelobno zgradil poslopje klinike v Draškovićeve ulici in Deončko tiskarno. Svoj poklic je opustil šele pred tremi leti.

• Mlada žrtev samokresa. Iz Dravogradu nam pišejo: V nedeljo po kosilu sta se odpravljala na dopust poslovođa trgovske podružnice g. Lavrič in pa 15 letni vajenec Tonček Randl oba iz Sv. Pavla pri Prebodu. Ko sta se praznično obklesala je Tonček zagledal v kovčegu g. Lavričeva samokres. Prosil ga je, naj mu ga pokaže, češ da še ni videl samokresa. Njč hudega sluteč je g. Lavrič ustregel Tončkov željo ter mu pokazal morilno orožje. Po kratkem pregledovanju se je samokres nenadno sprožil, ter zadal nesrečnega dečka v glavo. Prebil mu je kobanjo in je ubogi Tonček v par minutah izdihnil. Ko se je g. Lavrič zavedel, kaj se je zgodilo je o nesreči obvestil šefa. Skrivaj je zagrabil samokres ter si hotel vteti življenje. To namreč je pravzaprav preprečil šef Remic. Ves zmeden in obit s Tončkovim krevlj je Lavrič o nesreči obvestil zdravnik dr. Erata, nakar se je javil orožnikom, ki pa

bo lipa znova ozelenela. To bo znamenje boljših časov, — ali dotlej bo še silno dolgo. Kadar pa pride kralj Matjaž s svojo vojsko na dan, bo zatrl vse sovražnike, pregnal krivico s sveta in ustanovil zlate čase.

Iz narodnih pripovedk in pesmi je prešel kralj Matjaž po prebujenju narodne zavesti tudi v slovensko umetno pesništvo. Ati v umetnem epu se Matjaž preraja iz junaka, ki bo vpostavil kmetu »Staro pravdo«, v simboličnega nacionalnega junaka, ki bo rešil narod tujega gospodstva in mu pribral svobodo. Kralj Matjaž je postal simbol nacionalne svobode in samostojnosti.

★

Kip, ki ga bodo odkrili v nedeljo 21. t. m. na Peci, bo preprost snovni odraz tega simbola, ki ga nosi naše ljudstvo že stoletja v svoji zavesti.

Na Peci smo. Pogled nam plava preko Podjume k Gospe Sveti. Gosposvetko polje! Krnski grad! Narod slovenski Te je ondi ustoličil, o kralj Matjaž, in ondi si stoloval! Zlati časi... Mislimo na Tvoje ljudstvo, kralj Matjaž, na Tvoje nepopolno kraljestvo. Srce se nam razboleva ob tej misli, ob teh grenkih spominih. Ali slišiš, kralj Matjaž, klice in prošnje in očinke, ki vro in kipe sem gori k Tebi od ondi, kjer je bila nekoč Tvoja oblast?

»Ti sanjaš tu sanje toletne, ob boku ti meč rjavi, tam zunaj, tam zunaj pa narod, tvoj narod krivice trpi! —

Slatinske tablete za hujšanje odstranijo vso preobilno toščo in Vas napravijo vitke, mladostne in lepe.

Apoteka BAHOVEC, Ljubljana

niso izvršili arotacije, ker je g. Lavrič obče znan kot soliden marljiv, pošten in simpatičen poslovođa. Tončovo smrt je pač zahtevalo nesrečno naključje, ki pri ravnanju z orožjem ni redko. Pokojnega Tončka so v terek prepeljali v njegov rojstni kraj St. Pavel, kamor je v nedeljo tako želel. Njegovi rodbniki naše iskreno sožalje!

• Sirov dogodek v Logatcu. Pišejo nam: V hudi vročini, ki vlada že nekoliko dni tudi v sicer zmerno toplem Logatcu, vse hiti v vodo, da se ohladi vsaj za čas v prijetni kopeli. Pri kopanju v Logaščici pa se je pripetila v terek popoldne huda nesreča. Sestletnemu Bertku, sinu železniškega uradnika g. Vrbovskega, ki je prisel delati v Logatcu, je v terek popoldne prišlo v Logatcu. Pričkal je v pijanem stanju gospo Vrbovskovo na cesti pri Smoletovi hiši, jo napadel s silovitim poskovanjem ter ji dejansko zabranjeval pot z otrokom k zdravniku. Na kraju incidenta, na najpomembnejši logaški cesti, se je nabrala v trenutku množica ljudi, ki so komaj rešili vso preplaheno in onemoglo mater z otrokom iz oblasti pijanca. Na presenetljiv način se je zavzel za mater z otrokom nepoznan črn pes. Ko je žival domnela, da je ogrožena žena z otrokom, se je zakadila v nasilneža s tako silo in ga pričela grizati, da je moral popustiti. Zvesti črn pes je še spremljal ob strani gospe Vrbovskovo z otrokom iz lastnega naslona do stanovanja zdravnišnika dr. Worintza, nato pa spet izginil. Dogodek je vzbudil v Logatcu pravo senzacijo.

REX steklenice in aparati za vkuhanje sadja. Zaloga; Julij Klein, Ljubljana, Wolfova 4.

KAVA Dnevno sveža pri LEGAT Miklošičeva 23. Specerija, delikatese, zajtrkovalnica. 239

• Smrt zaradi vročine. V okolici Sremske Mitrovice je zadela kap seljaka Milivoja Koprivho. Ob najhujši vročini je mož delal neprenehoma osem ur. Nenadoma mu je postalo slabo. Zgrudil se je in obledel mrt.

• Obesila se je v spalni sobi. V nastopu duševne zmedenosti se je obesila Milica Vajdičeva, žena premožnega ekonoma iz sela Čuruga v pohunavski banovini. Zamislivo je, da se je njegova žena obesila v spalni sobi, kjer sta spala tudi njen mož in njegova mati, ki sta šele jutraj opazila kaj se je zgodilo.

• Stekel pes ogrizel petero otrok. V sohi Kostreš pri Kostanjici se je pojavil stekel pes, ki je ogrizel petero otrok. Otroci so bili takoj opravljeni na zdravljenje v Pasteurjev zavod. Pes je ogrizel tudi nekoliko domačih živali.

• Na Igrišču ZSK Hermesa se je našla med kolesarsko dirko mala usnjata denarnica s srednjo vsoto denarja ki se lahko dvigne med 12—13. pri odborniku Hermesa, g. Dolnerju Velkoslavu, Ljubljana 7. Hotimirova ul. 8. za novo cervikvo.

• Gospel! Pri vsakodnevni intimni toaleti je Lysoform neobhodno potreben.

• Oblike in klouke kemično čisti, barva, piširja in lika tovarna Jos. Reich.

• Srce, živce, ledvice zdravi Slatina-Radencl.

• »Franz-Josef« grenčica povzroči temeljito čiščenje prebavne poti.

Iz Ljubljane

• Novi francoski poslanik v naši državi, gospod Paul Emile Naggjar, prišpe jutri v Ljubljano. Kr. banska uprava in mestna občina Ljubljanska prireditela gospodu poslaniku sprejem pred Narodnim domom ob 10. uri. Zupan in mestni načelnik vjudno vabi Ljubljansko meščanstvo, da oddelnega zastopnika zavezniške države počasti z navzočnostjo pri sprejemu.

• Iz srečega odbora JRKJ za Ljubljansko okolico. Sreško tajništvo JRKJ je poslalo preteklj teden vsem krajevnim organizacijam in Ljubljanski okolici 2 okrožni organizatorne in politične vsebine. Tajništvo prosi krajevne odbore, da jih po sprejetih navodilih predelajo in objavijo članstvu in javnosti. V nedeljo 21. t. m. ob 9. dopoldne bo v restavraciji »Zvezda« seja sreškega odbora JRKJ za Ljubljansko okolico. Prosimo vse odbornike, ki so dobili posebno vabila, da se seje sigurno udeležijo. Krajevni odbori pa naj pošljejo svoje predloge v smislu okrožnice sreškega odbora.

• Na vseh oddelkih tehniške šole, na delovodskih in ostalih obrtnih šolah bo vpisovanje v prve letnike od 1. do 3. septembra, v višje letnike pa 3. septembra, vsakokrat od 8. do 11. Podrobnosti so objavljene na šolski deski. Razen geometrskega oddelka bodo obstojali vsi letniški šolski oddelki, to so: trije oddelki tehniške srednje šole (arhitektonsko-građbeni, strojni, elektrotehniški), štiri delovodske šole (građbena, strojna, elektrotehniška, mizarška in strugarska), štiri strokovno-obrtno šole (kiparska in rezbarska, keramiška, graverska in zlatarska, ženska obrtna šola s strokovnimi oddelki za šivanje in krojenje perila, šivanje in krojenje obk, umetna dela). Sprejeto bo tudi še nekaj učencev na banovinsko strokovno šolo za glasilba. Vsi interesi dobio vsa potrebna pojasnila v direkciji pisarni vsak delavnik od 8. do 11.

• Društvo »Tabore«. Drevi ob 20. bo na članskem sestanku predaval g. Veko,

slav Iskra o narodno - obrabnem delu.

• Člani in prijatelji so iskreno vabljeni! — Zveza nastavlencev denarnih zavodov in velepodjetij prosi tovariše, da b' se polnoštevilno udeležili pogreba tovariša g. Vinka Zabukovca danes ob 17. iz splošne bolnice.

• Subvencijski petelinj 1932. Da se povzdamo kurjoreja, ki donaja malemu posestniku lepe dohodke, namerava kr. banska uprava oddati interescentom selekcionirane čistokrvne štajerske kokoši z zanjamo nesnostjo 140 jajc na leto. Zanimanci, stanujoči v mestu Ljubljani, naj se prijavijo najkasneje do 1. septembra po svoji organizaciji ali sami pri mestnem načelstvu v Ljubljani, gospodarski urad, ter vplačajo obnem z naročilno po 10 Din za petelin in po 20 Din za jarečco. Na naročila brez denarja se ne bode oziralo.

• Mestna zastavljajnica bo imela redni dražbi januarja zastavljenih predmetov in sicer za dragocennosti (zlatino, srebrnino, itd.) dne 6. septembra, za efekte (perilo, obleke, stroji itd.) pa dne 12. septembra od 15. ure dalje v uradnem prostoru na Poljanski cesti 15.

• Racija na Ljubljanskem polju. Politija je včeraj ponudila zopet prireditelja obsejnejšo racijo na Ljubljanskem polju in pa v šiški, ker je domnevala, da se skriva tamkaj več raznih tipov, ki so prišli v konflikt z zakonom. Stražniki in pa civilni namestenci policije pa ob tej priliki niso imeli posebnega uspeha, kajti pod raznimi kozolet in po šupah so našli le na ducat brezposelnih in tudi na take, ki imajo zaposlenje, pa reveži prenočujejo iz štedljivosti kar na prostem. Poleg moških so bile prijete tudi tri ženske, lahkoživke, ki jih je policija po zaslišanju izgnala iz mesta.

Kis

za vlaganje sočivja v zalogi.

Drogerija KANC, Židovska ul.

• Nesrečna izgnanka. Iz Bavarske so včeraj jutraj pripeljali v Ljubljano na policijsko upravo 24 letno Dorotejo, pristojno v lep kraj na Dolenjskem. Preživela je mladost blizu kraja Tegernsee, pri svojem očetu. Ko je dorasla, je jela postajati čedalje bolj lahkomiselna in je očetu večkrat pobegnila. Zašla je v razne zmote, si nakopala tudi bolezen in ni znala več ločiti svoje in tuje lastnine. Ker je stalno prihajala v konflikt z zakoni, so se nemška varnostna oblastva naposled odločila in dekle, ki ne zna več slovenski, izgnala v njeno domovino. Kaj bodo naša varnostna oblastva odločila, pač ni znano.

• Čela družina na cesti. Revščina je dosegla v nekaterih družinah višek. Posebno pozornost vzbuja te dni usoda družine K. v šiški, ki šteje devet otrok. Pred dnevi ji je bilo odpovedano stanovanje in je zdaj na prostem poleg nove šišenske cerkve. Starši so brez vsakih sredstev, ker je bil očetu krojaču in materi šivilji odvzet njih stroj za šivanje, ki sta si ga bila nabavila na obroke. Nesrečni starši, ki so vzgajali svoje otroke vedno lepo in so bili vsi otroci tudi školci, prosto sedaj strehe in dela in trkajo na usmiljena srca.

• Trije poškodovanci. Modistinja Mila iz Most se je včeraj peljala z nekim motokiklom, ki pa je nenadno zavozljal v jarek. Pri padcu je 17 letna Mila dobila občutne notranje poškodbe. Čevljarški vajenec Jože Prosenec s črnuč se je peljal s kolesom iz Moravč proti domu. Na cesti je padel in si hudo poškodoval levico. Hudo nesrečo je doživel tudi 31 letni zidar Filip Trojan iz Smlednika, ki je padel z zidarskega odra na neki novi stavbi v Gorickah in si zlomil desnico.

Zobozdravnik dr. med. univ.

SREČKO PUHER

Gregorčičeva ulica št. 32, telefon 20—70 (nasproti Trgovskega doma, poleg banovinske palače) 10946

zopet redno ordinira.

• Cirkularka ga je prišla. Včeraj dopoldne je pela v Knafežev ulici pred hišo št. 10, cirkularka. Zaganjeval je šlo hitro izpod rok. Zagar Janežič z Dolenjske ceste je hotel sežagati vsa dva trta in opoldne počival. Ob 12.15 pa mu je žaga nenadno zagrabila prst na levi roki; obvisel mu je na sami koži. Takoj so ga prepeljali v bolnico.

• Poskušena prevara. Pred dnevi je prišel v trgovino Franceta Posavca na Karlovski cesti neznan možič in naročil za okroglih 3000 Din peclja za prireditelje nekega društva. Trgovce je zahteval aro, a mu je neznanec izjavil, da nima denarja, pač pa ga je povabil do Zebalove restavracije na Dolenjski cesti, češ, da bo prišel tja blagajnik omenjenega društva. Neznanec je zahteval od Posavca tudi, da mu izroči 150 Din provizije, kar pa je ta odklonil. Trgovce je poslal z neznanecem po močnika do Zebalove gostilne, v kateri pa tedaj ni bilo gostov. Neznanec je takoj nato izginil in se je tako tudi obrisal pod nosom za donar, ki ga je skušal sleparsko dobiti od Posavca. Prebrisanec je okrog 35 let star, obleden v siv suknjč in rjave hlače. Predstavil se je za Ivana Santiča, a je svedela navedel krivo imo. Zaslutejo ga policija.

• Tatvine. Ob kopanju na Ljubljanski je izginila Karlu Parcerju iz obleke, ki jo je imel na prostem, nikelnasta ura in črna listnata s sokolsko legitimacijo v skupni vrednosti 430 Din. V neki gostilni na Šmarinski cesti je izginilo natakarkni Angeli Čebuljevi več prtov in nekaj drugih predmetov. Te tatvine je osumljena 50 letna ženska zagorelega obraza, ki so jo večkrat videli ljudje pohajati v družbi 30 letne mlade ženske in enako starega moškega. Izpred dvorišča nove zgradbe Pokojniškega zavoda v Galovji ulici je bila ukradena vozniku Francetu Kregarju s konja 200 Din vredna silva odeja.

• K volitvi miss Ljubljance nam glede na beležko v ponedeljkovem »Jutru« pišejo, da so danila za tri dame in gospe bila podarjena od prireditelnevega odbora, pač pa se je prireditelj sama vršila pod

potkoviteljem gospo Tinco Grošljeve. Prireditveni odbor je zvečer prireditel nagrajencem bankot v kopališču. Da bi bil odbor pri prireditvi kaj zaslužil, kakor se je od neke strani očitalo, ni resnica.

• Došli so novi artisti in bo nov program vsak večer do jutri v hotelu »Tivolij«.

Iz Celja

• Članski sestanek krajevne organizacije JRKJ za celjsko okolico ne bo v nedeljo ob 15. v gostilni g. Fazarinca na Ostrožnem, kakor je bilo prvotno določeno, nego v gostilni g. Lovrača na Zgornji Hudinji, kjer bo obenem tudi prireditelj Zveze kmetijskih fantov in deklet. Odhod udeležencev bo ob 14. izpred Sokolskega doma v Gaberju.

• Seja krajevnega odbora JRKJ za celjsko okolico bo 1. septembra ob 19. v restavraciji »Wilson« v Gaberju in ne drevi, kakor bi se dalo sklepati iz včerajšnje objave, v kateri je pomotoma izostal datum.

• Gremij trgovcev bo imel 2. septembra ob 19.30 izredno skupščino v mali dvorani Narodnega doma. Na dnevnem redu bo predvsem prenosna gremija po novem obrtnem zakonu in odobritev novih pravic, izpolnitve nadzorstvenega odbora po novem obrtnem zakonu in sklepanje o izvedbi obveznega zavarovanja.

• Brezposelnost v Celju in okolici proti pričakovanju raste od tedna do tedna. Dočim je bilo pri celjski ekspozituri borze dela prijavljenih 1. t. m. 1079 brezposelnih (887 moških in 192 žensk), je njih število poskočilo do 10. t. m. že na 1128 (923 moških in 199 žensk). Te številke dajejo slabo prognozo za jesen in zimo. Pri celjski ekspozituri je videti dan za dnem številne družinske očete, matere in mlade ljudi, ki so že dolgo brez zaslužka in nimajo nič za kruh. Ti bedni ljudje prošjo s solzami v očeh za delo a zaradi težke krize večni žal ni mogoče pomagati.

• Mestni kino bo predvajal drevi ob 20.30 sloviski 100% vojni alpski zvočni film »Gore v plemenu«. V glavni vlogi znani sportnik Louis Trenker.

• Milan Dejak, vmi se nemudoma, ker je tvoja žena smrtno zbolela in te želi videti. Tvoj prijatelj Ivan.

Iz Maribora

• Odhod ravnatelja dr. Potočnika iz Maribora. Prejeli smo: Letos je bil upokojen ravnatelj moškega učiteljskega v Mariboru g. dr. M. Potočnik. Tovariši, spominimo se, kaj nam je bil g. ravnatelj v obeh dobah svojega službovanja v Mariboru! Menim, da zahteva čim hvaležnost, da se posloviemo od svojega »očeta«. Govoril sem z nekaterimi bližnjimi tovariši ter zvedel, da bo praznovati letnik 1912 svojo 20letnico 27. t. m. v Mariboru. Ali bi ne bilo primerno, da se istega dne zberemo v Mariboru vsi bivši ravnateljevi gojenci? Menda ne bomo 20letničarjem v napotje! Ker je čas že kratek, zato prosim organizatorje 20letnice, da nam po »Jutru« naznanijo, če se strinjajo z našo priključitvijo ter navedejo podrobnejši program. — Ivan Čeh.

• Opozorilo rezervni častnikom. V Mariboru stanujoči rezervni častniki, ki so dobili uniformo od države ali udruženja rezervnih oficirjev, se pozivajo, da se zaradi komisijskega pregleda uniforme zgledajo pri poveljstvu mariborskega vojskega okrožja v Melju v soboto 20. t. m. ob 11. dopoldne.

• Na realni gimnaziji v Mariboru bodo popravni izpiti 20. in 26. t. m., višji čestni izpiti 26. in 27. t. m. nižji čestni izpiti 27. t. m. popravni izpiti za privatne učence 28. t. m. sprejemni izpiti za prvi razred pa 29. t. m. Vsi izpiti se pričnejo ob 8. jutraj. Vpisovanje v vse razrede pa bo od 1. do 5. septembra. 8. septembra bo otvoritvena maša, 9. pa prvi šolski dan.

• Tujski promet. V prvi pol

krepke postave, obločen v kratke riave hlače in pisano srajco. Kdor bi kaj vedel o njem, naj to sporoči ravnatelstvu mestne policije.

a—Tatinska dvojica. Včeraj sta se zagovarjala pred mariborskim kazenskim senatom 32-letni Ljudmila Stark iz Maribora in 18letni Janez Vuk iz Mestnega vrha. Ljudmila rada stika po cerkvah, je pa sploh nevarna tuji lastnini. Obsojena je bila na tri mesece strogega zapora. Janez Vuk pa je vkomil v stanovanje posestnika Letnika v Studencih in mu odnesel pet jurjev in razno obleko. Sodišče mu je prisodilo pokirugo leto ječe.

Iz Škofje Loke

š—Zanimiva najdba cevi. Delavci pri novi šoli urejajo šolski prostor, ki bo dobil prav lepo ke. Staroško in pokopališko cesto so že znatno razširili. Edino planiranje šolskega terena za šolski vrt še ni končano. Te dni so naletoji kopači pol metra v zemlji na zanimive glinaste cevi, ki so služile brčkone za vodovod. Dolge so po pol metra in izdelane z roko, kar se jim prav dobro vidi.

Iz Kamnika

ka—Kamniško deveto čudo je pojav, da se včasih sredi najlepšega dneva nenadoma pooblači planine in prične deževati. Dež zmoli samo planine in pokrajino do Kamnika, povsod drugod pa tma lepo sončno vreme. V sredo popoldne je bilo nebo brez oblaka, le na planinah se je dvignil velik temen oblak, ki se je podil proti vzhodu. Iz oblaka, ki je za par minut zakril sonce, se je vili velika ploha, ki je trajala skoro celo uro. Najhujši naliv je bil nad kopalščem in nad Vrhopoljem, kjer so celo opazovali sedem mavric, ki so se prikazale naenkrat. Med nalivom je skoro ves čas svetlo sonce, saj je bilo nebo do Ljubljane kristalno čisto. Dež, ki je bil nenavadno gorak, je zmoli samo par kvadratnih kilometrov, južno od kamniškega kolodvora ga ni padla niti kaplja. Včasih pa se zgodi obratno, da imajo povsod drugod dež, samo na Kamniku ne.

ka—Konec mrtve sezone. Kar naenkrat je prenehala sezona veselice in prireditelj v nadomestilo pa smo dobili krasno vreme. Vse letošnje veselice so se vršile v dežju in bojimo se, da bo sedaj zopet tako. Z današnjim sokolskim nastopom, ki bo ob 16. uri na telovadšču pred smodnišnico, se namreč zopet prične sezona veselice in zabav. Za prihodno nedeljo se nam obeta velik športni dan, 4. septembra pa monstre koncert z vesolico mestne godbe.

Iz Konjice

nj—Sokolsko društvo Oplotnica je imelo telovadni nastop v nedeljo na vrtu Varlove gostilne. Pred nastopom se je vršil sprejem skozi bogato zastavo okrašeno vas in so vsačim navdušeno pozdravili in obšli množico s cvetličami. Telovadni nastop je obsegal 10 točk in ga je šteti med najboljši v sokolskem okrožju, za kar gre zaslugi v prvi vrsti poštovanemu vadiatelju in vadiateljcem. Po nastopu so pozdravili množično občinstvo starešna Petelinšek, v imenu župne uprave starešina dr. Mejak, nadalje so govorili narodni poslanec Hajdinjak iz Prekmurja, dr. Alujevič iz Ljubljane in sokolski prosvetar Nemeč. Nasprotniki so seveda spet morali pokazati svojo onemogočeno jezo na napredkom sokolske misli, s tem, da so razvili protigigantstvo zoper udeležbo, zvečer pa poškodovali električno napeljavno, dočim so prej trkali lepake, ki so naznanjali prireditelj.

Iz Ptuj

j—Ptujška državna realna gimnazija ostane neokrnjena. Po zanesljivih informacijah na merodajnih mestih ostane ptujška državna realna gimnazija kraljeviča Andreja neokrnjena, kar je zbudilo med prebivalstvom veliko zadoščenje. V dilaškem domu, katerega uprava se je preuredila, je še dovolj mest na razpolago ter bo poskrbljeno za primerno vzgojo in oskrbo dijakov.

j—Občinska seja bo danes ob 18. Med drugim sta na dnevnem redu regulacijski načrt in gradbeni pravilnik za Ptui in okolice.

j—Izid tekem Sokola za ptujsko okrožje. Pri stafetnem teku na 1500 m daljave je zmagal Ptuj v 4:31. Ormož 4:22. Središče 4:15 in Dolnja Lendava 4:20. V odbojki so si priborili prvo mesto člani iz Ormoža, moški naraščaj Središče ter članice iz ženske naraščaj iz Ptuj.

j—Čebelarjem, ki prevajajo čebele na ajdovo pašo na Ptujsko, odnošna Dravsko polje. Glede na to da je sresko načelstvo v Ptuj prepovedalo prevoz ruhih čebel v nekatere občine na ajdovo pašo in se je bati, da bo naval čebel na nekatera pasišča prevelik, objavlja čebelarstva podružnica v Orhovi vasi naslednje: Pasišča v občini Gorici, Podovci, Sv. Mariji na Dravskem polju, Račah, Skokah, Orhovi vasi so bila od sedaj v polni meri izkoriščana Čebelarji, ki so dosedaj vsako leto dovažali čebele na ajdovo pašo v omenjene občine, se opozarjajo, naj jih letos ne pripeljejo prej, preden ne bo prišla ajda cveteti, kar se bo zgodilo že dober teden. Sploh bo pašna na ajdi letos prav elah. Čebelarji se opozarjajo tudi na odkol banske uprave dravske banovine od dne 8. julija letos.

j—Vse oglase, male oglase, notice, osmrtnice in druge informacije za »Jutro«, »Domovino« in »Slovenski Narod« sprejema g. Christof Bogomir vsak čas na Masarykovi cesti št. 1.

j—Nočni napad. Ko se je v nedeljo zvečer vračal iz Ormoža na kolesu g. Karol Brumen trgovec od Sv. Andraža, sta ga pri pesniškem mostu napadla dva neznanca moška. Prvi ga je udaril z železnim drogom, da se je Brumen takoj onemogel. Ko je čez nekaj časa prišel k sebi in hotel pot radati evati, ga je zopet nekdo sunil z nožem v hrbet ter mu prizadel pet vbodljajev. G. Brumen je ležal v krvi in nezvesto do 2. ure zjutraj. Ko se je prebudi iz omotice, je opazil, da je izginilo kolo dalje okoli 4000 Din gotovine in klobuk. Kolo nosi znakom »Admiral«. V tem Brumen napadalec ni spoznal, bili pa so očividno dobro informirani, da nosi večjo vsoto denarja s seboj.

Čitate tedensko revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«

Gospodarstvo

Popuščanje svetovne gospodarske krize

V zadnjem času daje zunanja slika svetovnega gospodarstva nekaj več poguma in optimizma. Ni zgolj slučaj, da prihaja novi optimizem baš iz Amerike, saj je pred leti tudi ameriški kontinent kot prvi pokazal simptome svetovne gospodarske bolezn, zlasti ko je ob koncu l. 1929. prišlo do poloma na efektivnih borzah.

Morda bi bilo prezgodaj govoriti o definitivnem in popolnem preokretu na bolje, vendar pa je za najhujšo javnost velike važnosti, da se simptomi zboljšanja točno registrirajo. Svetovna gospodarska depresija se je v primeri s prejšnjimi v zgodovini modernega gospodarstva zabeleženi sličinimi pojavi hudo zavlekla. V dolgotrajnem boju proti posledicam te svetovne nesreče, je gospodarstvo že utrjeno in obupuje. Zato ne sme biti nič zamažano, kar daje vsaj upanje na boljše čase.

V nasprotju s pričakovanjem številnih poznavalcev ameriških razmer in metod se najnovejša nazla haussa na newyorskem efekt-ni borzi še ni ustavila. Znak krakšnekolli reakcije v tečajih niso vidni. V mednarodnih gospodarskih krogih zasledujejo z dnevnim rastočo pozornostjo razvoj dogodkov v Ameriki, zlasti ker kažejo tudi cene najvažnejših surovin počasno zboljšanje. V ameriških gospodarskih krogih protira prepričanje, da je najnižje stanje gospodarske depresije prekoračeno. V nekaterih industrijskih panogah se kaže tudi že delno oživiljenje, seveda pa mnogi še ne zaupajo, da bo to oživiljenje trajno.

Najzanimivejše je seveda gibanje efektivnih tečajev na ameriških borzah. Od početka julija, ko je bilo zabeleženo najnižje stanje tečajev, so se v nekaj tednih tečaji delnice več kakor podvojili. 8. julija je znašal indeks tečajev 30 najvažnejših industrijskih delnic, ki se trgujejo na newyorskem borzi, 41,2 točke; dober mesec pozneje, to je 10. t. m., pa je znašal že 88,8. Kakor je ta podvojitev tečajev velikega pomena, vendar moramo tudi upoštevati, da so s tem tečaji dosegli povprečno šele eno četrtino etanija, ki je bilo zabeleženo pred svetovno gospodarsko krizo. Značilno je, da nadalje, da so se dvignili tudi tečaji obveznic, in to ne samo ameriških, temveč tudi evropskih. Indeks, ki se nanaša na povprečne tečaje 120 vst obveznic, se je od 8. julija do 10. t. m. dvignil od 62,9 na 77,8. Amerika pričakuje, da se bo tudi v Evropi gospodarsko stanje preokrenilo, zato ima tudi do evropskih papirjev zopet več zaupanja.

Evropske borze so bile do zadnjega nazvlic dogodkom v Newyorku precej rezervirane. Zlasti na pariški borzi so ves čas s precejšnjo skepso zasledovali razvoj ameriških tečajev. Zadnje dni pa se opaža tudi že v Evropi lahen preokret. Na pariški, amsterdamski in curiški efekt-ni borzi so se zlasti v tekočem tednu pričeli efekt-ni tečaji vidno dvigati, prav tako v Londonu, kjer je že nekaj tednov glede na konverzijo vojne zloga posijala tendenca v državnih papirih zelo čvrsta. Iz čisto gospodarsko-konjunkturnega stališča je seveda najpomembnejše, da se je padanje cen najvažnejših surovin ustavilo in da se te cene zopet polagoma dvigajo. Okrepitev opažamo predvsem pri bombažu, pri volni, pri kovinah in žitu, pa tudi pri sladkorju in kavčuku.

Gori opisani dogodki, ki so simptomatični za razvoj svetovne gospodarske konjunktura, dajejo naravno tudi strokovnjakom povod za razne komentarje in za razprave. Ti komentarji so se nekam rezervirani, zlasti svarijo pred pretiranim pričakovanjem po vzoru ameriške javnosti, ki že trdno pričakuje, da bo v najkrajšem času nastopile ugodne gospodarske razmere in da bo prišlo do novega konjunktumnega poleta, vendar tudi strokovnjaki priznavajo pomembnost najnovejših dogodkov. Spor gre v strokovnih krogih predvsem zaradi tega, ker vidni statistični faktorji ne dajo še pravega opravičila za optimizem. Število brezposelnih je pred ko slej ogromno. Prevelike zaloge surovin ter industrijskih izdelkov ustvarjajo neugodne pogoje za preokret na bolje. V številnih panogah gospodarstva se posli vršijo še vedno pod mejo rentabilnosti. Nekateri strokovnjaki so mnenja, da ne bi bilo težko najti prav toliko neugodnih momentov, kakor jih navajajo optimisti v ugodnem smislu. Zlasti pa so nekateri strokovnjaki nezaupljivi zaradi tega, ker vidijo v ameriških dogodkih v precejšnji meri manipulacijo trgov v zvezi z bližajočim se predsedniškim volitvami, za katere naj se ustvari ugodneje razpoloženje.

Na te pesimistične argumente pa se čujejo tudi tehtni ugovori. Konsum je sicer silno padel, vendar na ničlo nikdar ne more pasti. Omejitev produkcije mora končno vendar dovesti do izravnave s konsumom. S to izravnavo pa so dani tudi pogoji za zopetn dvig. Velike vidne zaloge surovin ne dajejo prave slike. Te vidne zaloge bi bile neprimerno manjše, če bi enkrat ne vidne zaloge v vmesni trgovini in v industriji dosegle normalno višino. Baš ta zopetna napointev zalog v trgovini in industriji lahko v kratkem ustvari veliko popuščevanje. Čim bo prodorlo prepričanje, da nivo cen ne more nadležne pasti, se bo gospodarstvo pričelo zopet naglo zalagati. V široke plasti naroda prodirajoči zopetni optimizem lahko izzove popolno spremembo situacije, kajti volja za konsum je danes precej manjša kakor konsumna sposobnost. Potek zgodovinskih kriz je pokazal, da so take možnosti dane in da pride preokret skoro neopažen v času, ko je pesimizem na višku. Izraziti optimizmi so mnenja, da bo naglo prišlo do nove konjunktura, kakor je bilo to pred vojno. Takra pričakovanja so seveda pretirana, ker zlasti ne upoštevajo težkoč, ki nadalje obstajajo zlasti v ovirah za mednarodno trgovino in v najrazličnejših uvoznih omejitvah.

—Konkurz je razglašen o imovini Kmetijske eksportne zadruge, r. z. z. o. z. v Mariboru. zastopane po oblastnem komisarju in likvidatorju posmrtninskega oddelka dr. Iv. Vrečarju, sreskem podnačelniku v Mariboru (upr. mase dr. Makso Snuderl, odv. v Mariboru, prvi zbor upnikov pri okrožnem sod. v Mariboru 23. avg. ob 10. prijavni rok do 30. sept., ugotovitevni narok 6. oktobra).

—V trgovinski register so se vpisale nastopne tvrdke: Koražija Ivan »Ekepire«, nakup in prodaja delnih pridelkov, živine in mesa, Maribor; I. Trpin, Tekstilni bazar, trgovina z manufakturo, galanterijo in konfekcijo, Maribor; Franc Zavec, trgovec s sadjem, Maribor.

Kaj nam bo pokazala letošnja »Ljubljana v jeseni«

Letošnja velesejnska prireditelj »Ljubljana v jeseni«, na katero se z vso vestnostjo in ljubeznivostjo pripravljajo številni sodelavci, nam bo nudila niz razstav kulturnega in gospodarskega značaja. Kmetijska razstava bo obsegala strokovno-poučni kmetijski oddelek, sirarsko in mlekarstvo, razstavo, razstavo jajc, čebelarstvo, razstavo, sejem za med, zelenjarno in vinski razstavo. Priključena ji bo razstava goveje živine montafonske pasme, ki jo bo priredila 3. in 4. septembra živinorejska zadruga »Jugomontafone«. Razstava perutnine in kunccev, ribic in ptic, ki jo bo priredilo Društvo rejcev malih živali »Živalica«, se bo vršila ves čas trajanja velesejnskega sejma. Seveda na kmetijski razstavi ne bo manjkalo kmetijskih strojev in orodja. Razstavo čistokrvnih psov vseh pasem bo priredila 8. septembra Jugoslovanska kinološka zveza. Razstavljenih bo preko 300 psov.

Alpina razstava bo zelo zanimiva in slikovita. V dioramah, modelih in slikah bodo prikazane naše pomorne planine v letnem in zimskem času. Obsegala bo rastlinstvo, živalstvo, kamenje, koče in zatočišča, opremo planincev in gorskih lovcev, smučarski sport, plezalne ture itd. Na tej prireditvi sodelujejo vsa naša sportna in planinska društva ter naša univerza po svojem botaničnem, geološkem in meteorološkem inštitutu. Alpinski razstavi bo priključena tujsko-prometna razstava, ki jo organizira tujsko-prometni svet banke uprave dravske banovine. Ze lanskoletna taka razstava na velesejnu je zadivila vse obiskovalce, letos pa bo prikazan še nov materijal.

Razstavo slovenske knjige prireajo letos prvi slovenska založništva in knjigarni. Obiskovalcu bo nudila lep pregled plodnosnega dela zadnjih deset let na književnem polju. Umetnostne razstave na velesejnu so že dobro znane. Letos pa bo prirejena razstava upodablajoče umetnosti »Žena v slovenski umetnosti«, na kateri bodo sodelovali domači vsi pomembni slovenski slikarji in kiparji. Fotoklub v Ljubljani pa pripravlja jugoslovansko amatersko razstavo umetniških fotografij s sodelovanjem najboljših fotoamaterjev iz vse države.

Naše vrle gospodinjice pripravljajo veliko razstavo »Domače ognjišče«, ki bo prikazala pregled gospodinskih šol, skavtske organizacije, nadalje telesno nego gospodinjic, počitniške domove, prehrano, preproste in moderne plinske in električne kuhinje, tehnične pripomočke in potrebščine v kuhinji, konzerviranje in vkletenje sadja in solčija, higijeno in v kuhinji itd. Tako bo ta razstava najraznovejša učiteljica našim gospodinjicam.

Industrijski in obrtni oddelek jesenskega velesejnskega pa bo obsegal pohištvo in stanovanjsko opremo, živila, radio in nešteto izdelkov za dnevno porabo. Lepo obrtno razstavo bo priredila tudi naša Zbornica za TOI v lastnem oddelku. Kot posebni prireditelji za časa jesenskega velesejnskega omenjamo še revijo narodnih noš, ki bo 4. septembra in tekmovalne slovenskih harmonikarjev 11. septembra na velesejnu.

Gospodarske vesti

—Nabava železniških avtobusov. Generalna direkcija železnice namerava nabaviti 35 motornih vozov, in sicer 30 za normalni tir in 5 za ozki tir. Interesenti za to nabavo morajo predložiti svoje ponudbe do 31. t. m. S tem je prišlo vprašanje železniških avtobusov, ki omogočajo zlasti na krajših progah ekonomičnejši in gostejši promet, korak naprej. Kakor znano, je na uvelitvi takih avtobusov zelo zainteresirana tudi dravska banovina.

—Izvoz v Nemčijo za vezane dinarje. Kakor poroča »Berliner Tageblatt«, pričakuje nemški gospodarski krog, da bo oprostitev vezanih dinarskih terjatev inozemstva v Jugoslaviji za plačilo izvoza sadja, suhih češpelj, hmelja, orehov, konoplje in vina, pripomogel k temu, da se polagoma likvidirajo nemška vezana dinarska dobroimetja v Jugoslaviji, ki znašajo po uradni ceni v okrog 30 milijonov mark (405 milijonov Din). Za oprostitev teh dobroimetij se je v Nemčiji zlasti prizadevala Finanzierungs-gesellschaft für Industrie-ferungen A. G., Berlin, ki je zaradi praktičnega izkoriščanja možnosti uvoza gornjih predmetov iz Jugoslavije za vezane dinarje dosegla tesno sodelovanje z največjo tvrdko za uvoz agrarnih proizvodov Gemeinschaft deutscher Lebensmittel-großhändler A. G., Berlin.

—Poljska je pripravljena pristopiti k belgijsko-nizozemski carinski zvezi. Kakor smo že obširneje poročali, je bila med Belgijo, Luksemburgom in Nizozemsko, pred tedni sklenjena pogodba o carinski zvezi, po kateri bosta belgijsko-luksemburška carinska unija na eni strani in Nizozemska na drugi strani v 5 letih znižali carine v medsebojnemu prometu za polovico. V to zvezo lahko vstopijo pod enakimi pogoji tudi druge države. Po vesteh iz Bruslja je poljska vlada sedaj sporočila Belgijo, Luksemburgu in Nizozemski, da je v načelu pripravljena pristopiti k pogodbi. Priprave za proučevanje poljske pozudbe so baje že v teku.

—Stanje vlog pri Poštni hranilnici. Ob koncu julija so znašale čekovne vloge pri Poštni hranilnici 846 milijonov Din (lani ob koncu julija 815,6). hranilne vloge pa 388,8 milijona Din (lani ob koncu julija 287,2).

—Razstava zelenjave na jesenskem velesejnu v Ljubljani bo pokazala našim zelenjadarjem, pa tudi kmetijskim vrtnarjem, katero zelenjavo moramo v današnjem času gojiti s posebnim ozir na posepevanje tujeskega prometa. Gotovo je važno tudi vprašanje uvedbe dobrih sort za večje posepevanje te panoge. Priznani zelenjadarji bodo pokazali na razstavi svoje uspehe zadnjih dveh let.

—Mlekarstvo in sirarska razstava na jesenskem velesejnu v Ljubljani (od 3. do 12. septembra), bo obsegala prodajo najraznovejših mlečnih izdelkov, sira in mleka, pa tudi propagando za večjo porabo mleka v naših krajih. Ne le iz zdravstvenih ozirov, temveč tudi s splošno gospodarskega stališča se mora propagirati večja poraba mlečnih izdelkov in emoltrna produkcija na zadnji podlagi. Prodajal se bo sir na debelo in drobno, prav tako tudi kisel

mleko, jogurt, kefir itd. Razstavo organizira kmetijski odbor velesejnskega.

—Ustanovitev mednarodnega hmeljar-skega urada se bo izvršila na letošnjem glavnem zboru Srednjeevropskega hmeljar-skega urada v Zatu, kakor je bilo to sklenjeno letos v januarju na hmeljarski konferenci v Zenevi. Tako bodo tudi hmeljarji dobili enotno mednarodno združenje pridelovalcev hmelja za čuvanje skupnih interesov. Zateško zborovanje bo sklicano še ta mesec in bo, kakor vsako leto, postavilo tudi cenitev letošnje hmeljske letine.

—Čehi ne bodo zaigali starih zalog hmelja? Vprašanje uporabe starih zalog češkega hmelja je stopilo v nov stadij, ker je došlo zadnji čas iz prekomorskih krajev nekaj naročil, posebno iz Zedinjenih držav Amerike. Ta naročila so v zvezi s pričakovanim ukinitjem prohibicije v Ameriki. Zdi se, da za enkrat ne bodo uničili na Českoslovaškem starih zalog hmelja (40.000 starih stotov) kakor so to prvotno namerali. Te znatne zaloge utegnejo slabo vplivati na potek letošnje kupčije.

—Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Rudolfa Flerina, posestnika in ključničarskega mojstra v Mengšu (poravnalni upravnik dr. Fr. Trampus, odvetnik v Kamniku; narok za sklepanje poravnave pri okr. sodišču v Kamniku 20. septembra ob 10., prijavni rok do 14. septembra).

Borze

17. avgusta.

Na ljubljanski borzi je danes deviza London popustila, dočim je bil Newyork za malenkost čvrstejši. Slabeše so bile tudi devize Berlin, Amsterdam in Trst.

Na zagrebškem efekt-nem tržišču je Vojna škoda nekoliko popustila, vendar je denarni tečaj ostal pri 200. Prometa v Vojni škodi ni bilo. Do zaključkov je prišlo v 7%. Blairrovemu posojilu po 41,75, v 8% Blairrovemu posojilu po 45,50 in v delnicah Privilegirane agrarne banke po 228.

Devize

Ljubljana, Amsterdam 2290,96 — 2302,32, Berlin 1352,36 — 1363,16, Bruselj 789,13 — 793,07, Curih 1108,35 — 1113,85, London 197,97 — 199,57, Newyork ček 5663,81 — 5692,07, Pariz 222,88 — 224,00, Praga 168,17 — 169,03, Trst 290,90 — 293,50.

Zagreb, Amsterdam 2290,68 — 2302,04, Berlin 1352,36 — 1362,63, Bruselj 789,41 do 793,35, London 197,42 — 199,02, Milan 291,39 — 293,19, Newyork kabel 5687,20 do 5715,46, Newyork ček 5665,20 — 5693,46, Curih, Pariz 20,125, London 17,34, Newyork 513,12, Bruselj 71,225, Milan 26,28, Madrid 41,30, Amsterdam 206,075, Berlin 122,125, Stockholm 91,75, Oslo 89,50, København 95,60, Sofia 3,72, Praga 15,18, Varšava 57,60, Bukarešta 3,05.

Elekti.

Zagreb, Državne mednote: Vojna škoda 200—203, za avg. 200 den., za sept. 200—202, za dec. 199 den., 7% investicijsko 49 den., 4% agramne 23,50 den., 6% begluške 34—35,50, 7% Blair 41,50—43, 8% Blair 44,50—45,50; bančne vrednote: Narodna banka 4250 den., Priv. agrarna banka 228—230.

Beograd, Vojna škoda 203, 201 zaklj. 7% investicijsko 51,50 zaklj., 6% begluške 36,25, 35,25 zaklj., 8% Blair 45 den., 7% Blair 41,25 zaklj., 7% Drž. hip. banka 44 zaklj., Narodna banka 4400—5000, Priv. agrarna banka 232, 229 zaklj.

Blagovna tržišča

HMELJ

+ Zatec, 17. avg. Večji producenti, ki dalj časa obirajo, so pričeli že včeraj z obiranjem, danes pa obirajo že skoraj v tritretini nasadov. Lažje blago, ki ga je povzročilo letošnje neugodno vreme, spravlja nekatere hmeljarje v dvom, če morda hmelj le še ni zrel. Vsi znaki pa kažejo, da je blago zrelo in bi bilo v primeru daljšega deževnega vremena tvegano še čakati in se igrati z barvo hmelja, ki znači letos gotovo polovico cene. O rezultatih obiranja še ni mogoče poročati, nač pa je količina pridelka dokaj pod normalo, barva pa je popolnoma gladka, ker tudi toče doslej ni bilo. Inozemski kupci so že v lepem številu navzoči, vendar se ne kupujejo, ker čakajo na vpliv peronosperne na Češkem. Tu di zastopnik angleške tvrdke Petit, ki je kupila zadnja leta na tisoče stotov, je dobil velike naloge za nakup našega zelenega goldinga.

LES

+ Ljubljanska borza (17. t. m.). Tendence za les slaba. Zaključkov ni bilo. Popravčevanje je za 200 m³ hrastovih desk (ravnih), brez gre in napak na eni strani, deb. 25 mm, širina 60—130 mm, dolž. 1 m navzgor, polovica od 3 navzgor), za 100 m³ tramov (24/29 cm, dolž. 8, 9, 10 m), za 60 m³ tramov (8/11 cm, 7 m), za 100 m³ desk (III., 60 mm, 4 m), za madričje (od 4 m dolž. navzgor, 220/75 mm, I., II., III.), za parjeno bukovino (v uzelnih dimenzijah), za parjene kratice (1—1,90 m), za bukovne ševrone (27/27, 38/38, 50/50, od 50 cm navzgor), za bukovne frize (27 mm, 8—10 cm, dolž. 85 in 95 cm).

ZITO

+ Chicago, 17. avgusta. Začetni tečaji: Pšenica: za september 51,75, za december 55,25, za marec 61,50; korusa: za september 33, za december 29,125, za marec 30,25; oves: za december 18,75, za marec 21,625.

+ Winnipeg, 17. avgusta. Začetni tečaji: Pšenica: za december 60,25.

+ Ljubljanska borza (17. avgusta.) Tendence za žito mirna. Zaključkov ni bilo. —Nudi se pšenica (slov. post. po mlevski tarifi, plačljivo v 30 dneh): slavonska, okolička Sombor, 79 kg po 205 — 210, potiska, 80 kg po 215 — 217,50; moka: baška 30€ franko Ljubljana, plačljivo v 30 dneh po 315 — 320, banatska po 335 do 340; korusa (slovenska postaja, plačljivo v 30 dneh): baška, po mlevski voznihi po 170 do 172,50; pri navadni voznihi po 175 do 177,50.

+ Novosadska blagovna borza (17. t. m.). Tendence mlačna. Promet 28 vagonov. —Pšenica: baška, okolička Novi Sad, srednje-baška, gornjebanatska, 79 kg, okolička Sombor, 78 kg 145 — 147,50; baška, potiska, 79 kg 147,50 — 150; baška, ladja Tisa, 79 kg 150 do 152,50; gornjebanatska, 79 kg 142,50 do 145; banatska, paritela, Vršač, 78 kg 140 do 142,50; baška, sremska, nova, 78 kg 132,50 do 137,50; banatska, nova, 76 kg 132,50 do 135; baška, ladja Tisa, nova, 76 kg 140 do 150, Korusa: baška 108 — 110; okolička Sombor 110 — 112; banatska 105 — 107; srem, 110—112; okoli. Sid 112—114. Oves: baški, srem, novi 112,50—117,50. Moka: baška, banatska 30€ in 30€ 280 — 245; 30€ 210 — 220; 30€ 195 — 200; 30€ 175 — 180; 30€ 140 — 145; 30€ 90 — 95. Otrobi: 70 do 75. Fižol: baški, sremski, beli, novi 110 do 115.

KAVA HAG VARUJE

Uspehi dirk na Krškem polju

Krško, 16. avgusta.

Na kmečkem prazniku so tudi letos bile dirke zelo zanimiv in poučen sestavni del obsežnega sporeda. Ocenjevalno komisijo so tvorili: kot vodilna organa gg. poslanec Lovro Petovar in Franc Zupancič, Rakovnik; kot progovniki gg. Franc Znidaršič, Leskovec, živinodravnik Vedie, Josip Stritar, Krško in Franc Skuhala, Križevci pri Ljutomeru; kot končni gg. Ivan Globelnik, Škofljan, Ivan Selak, Lohrava, Jernej Grač, Dragomelj in Maks Vale, St. Jernej; kot časovniki pa Ivan Azman, Hraše, Fero Rumpret, Krško, živinodravnik Vizjak iz Brezice in Leopold Bučar, Kostanjevica. Rezultati konjskih dirk:

Pri prvi dirki za 3 in 4 letne konje na progi 1900 m so priznane nagrade: I. za čas 4,15, konj »Dizma«, lastnik Božo Bon, Krško, II. za čas 4,39 kobila »Zora«, lastnik G. Ivan Lipej z Bizeljskega, III. za čas 4,47, konj »Dankos«, lastnik g. Cvetko Zorko iz Družinske vasi.

Druga dirka za konje od 5 let naprej na progi od 2700 m: I. nagrada za čas 5,47,3, kobila »Marica«, lastnik g. Karol Škof, Bizeljski, II. nagrada za čas 5,53,4, kobila »Zora«, lastnik g. Ivan Recelj, St. Jernej, III. za čas 6,32 pa kobila »Posilna«, lastnik g. Franc Rebselj, St. Jakob.

Tretja dirka enovprezna za amerišanske dirkače na progi 2700 m: I. nagrada za čas 4,43 konj »Rudi«, lastnik g. Janko Kocjan, II. nagrada za čas 4,45 konj »Uškok«, lastnik g. Joško Šepelič, III. nagrada za čas 5,28 konj »Lovčena«, lastnik g. Ivan Marinšek, vsi iz Ljubljane.

Četrta dirka, dvovprezna na progi 2700 m

Iz življenja in sveta

Živahnost na newyorški borzi

Na newyorški borzi so v zadnjih dneh nekateri papirji poskočili za 100 %. Ljudje si niso na jasnem, če je to špekulacijski manever ali začetek tolikokrat napovedanih boljših časov

Vročina in žeja

V vročem poletnem času se pri večini ljudi pojavlja neprijetno povečano poželje po pitju. Ta žeja je le prečesto neposredni vzrok, da se ljudje vdajajo nezmeremu pitju in to celo čisto razumni ljudje. A le redko se posreči agasiti to žejo s primerno izbranimi tekočinami.

Kaj je žeja? Telo ima čudovito urejeno masinerijo, ki jo vzdržujejo v obratu primarne kurilne snovi. Čim začne v krvi primanjkovati teh snovi, se javita glad in žeja, slednja posebno poleti. S tekočinami se da žeja razmeroma lahko premagati, a niso vse tekočine enako primerne in mnoge jo še povečujejo. Nezmereno pitje pa je vsekakor škodljivo.

Človeško telo sestoji po 60 odst. iz vode. To vodo odjemljejo krvi in tkivu. Če prestanemo razni organi in jo je treba seveda nadomestiti. Dnevna poraba vode znaša pri človeku 2 do 2,2 l. Polovico tega pride v telo s hrano in le kakšen liter je treba nadomestiti v tekoči obliki. Med pi-

jačami, ki najbolj ugašajo žejo, je na prvem mestu imenovati hladni čaj. Isto tako učinkovita je oslajena hladna mlečna kava. Med limonadami je najbolj zdrava limonada iz svežih citronov. Z dodatkom malinovega soka postane še bolj okusna. Previdni pa moramo biti z ledenimi pijačami, ki učinkujejo sicer hitro, a nimajo trajnejšega vpliva. Poleg tega lahko škodujejo segretemu telesu z nenadnim ohlajenjem. Zelo škodljivi in črevesni katar ter mrtvoudni pojavi so neredka posledica ledenih pijač. Popolnoma neprimerne pa so alkoholne pijače, ki žejo samo povečujejo.

Bolj nego vse drugo je pri pitju potrebna zmernost in v tem pogledu so nam lahko za vzgled živali, ki nikoli ne zauživajo hrane ali pijače preko potrebe. Zauživajo namreč neizpolnjenost hrane, svežega sadja, salata in zelenjave je v vročem času najprimernejši pripomoček, da se ubranimo nezmerne pitja, ki samo kvari ugodni počitek telesa.

Vrabcem povzročil kratek stik

V Kečkemetu se je primerila te dni kaj svojevrstna nesreča. Iz nekega lesenega droga, na katerem je bil pritrjen električni vod, je nenadoma šinil blisk in zadel v bližini stoječega moža. Iskra je bila tako močna, da je na možu hipoma razpadla obleka v cunjice. Poškodovanec je tudi omedlel, posrečilo pa se je, da so ga v kratkem zopet spravili k zavesti. Po nesreči je poslalo ravnateljstvo elektrarne na mesto nesreče komisijo, da bi ugotovila vzrok nezgode. Dognalo se je, da je povzročil nesrečo vrabec, ki je sedel na žico ter se je dotaknil z mokro perotjo druge žice. Tako je nastal kratek stik, ki bi bil kmalu usmrtil nič hudega slutetega moža.

Moderna obleka šahove žene

Iz Perzije poročajo o nevsakdanjem incidentu. V Meshetu je prišla v odnošno mošejo moderno oblačena dama. Turški svečenik je ni videl v obraz in ni spoznal v njej šahove žene. Zato jo je začel v pričo zbranih vernikov napadati z besedami, da je morala zapustiti svetišče. Šla je domov in povedala šahu, kaj je doživela. Šah Riza kan pa, ne hodi len, vstane in se napoti naravnost v mošejo, stoji pred duhovnikom in ga oklofuta s pripro rnožice, ki je prestrašena prisostvovala temu nenavadnemu obračunu ter ni znila besedice dokler se ni šah zopet odstranil iz Alahovega svetišča.

Terpentinovo
Hubertus
milo
za žehto v avgustu

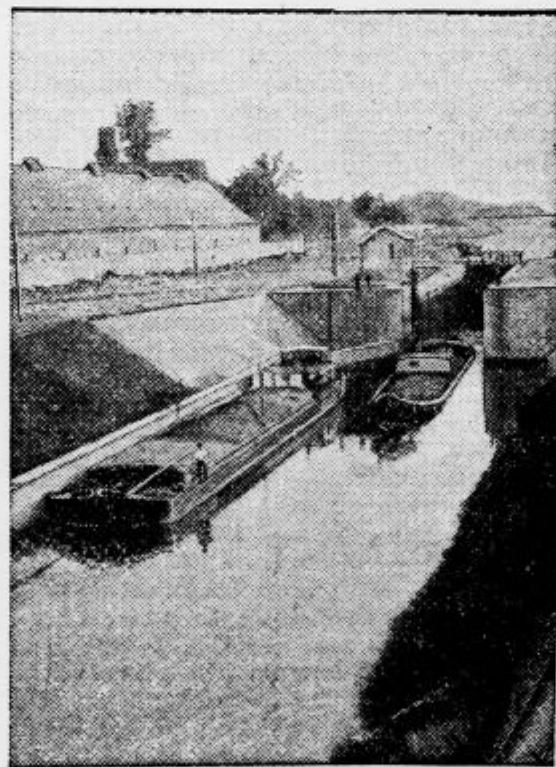
Kozmični žarki v višini
28.000 m

Prof. Regener iz Stuttgarta

je z novimi registriranimi baloni ugotovil, da segajo kozmični žarki do 28.000 m nad zemljo

„Železni prekop“

Kanal, ki veže Metz s Strasbourgom ter je bil te dni odprt, je v navzočnosti predsednika francoske republike. Po njem bodo prevažali rudo iz lotarijskih rudnikov v Francijo

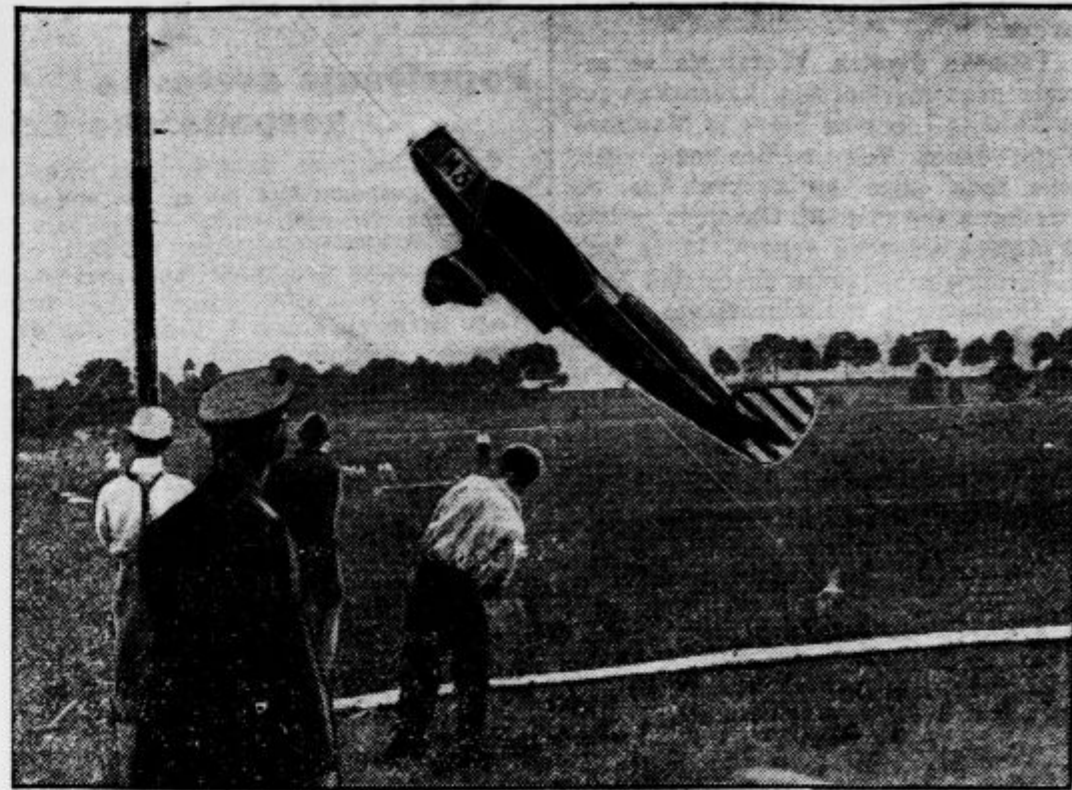
V vinu je utonil

V Percyju (Illinois) je na čuden način prišel od življenja kmet Ruhkov. Bil je velik prijatelj dobre kapljice in je navzlic prohibicijskim predpisom umel preskrbeti se z vinom, ki ga je hranil v velikem sodu v kleti. Kadar je bil žejen, je vzel vrč in ga natočil do vrha. To je ponovil tudi prošli teden. Napil pa se je vina že v kleti, da mu ne bo treba ponovno ponj. Pijača ga je pa tako prevzela, da se je vračal iz kleti z opotekajočimi koraki. Toda nesreča, ki nikoli ne počiva, je posegla tudi tukaj vmes. Ruhkov se je spotaknil, zadela ga glavno zid in nato padel strmo glavo po stopnicah navzdol, da se mu je glava dobesedno zarila v odprtno vrata. Ker se ni mogel postaviti na noge in je bil vrst vrta pretesen, da bi mogel oprostiti glavo, se je zadušil preden so mu prišli na pomoč.

Nov komet

Zvezdarna v Potsdamu je ugotovila komet, ki so ga že 8. t. m. odkrili v Ameriki. Komet se premika zelo urno in se vidi že s prostim majhnim daljnogledom.

Tehniške tekme za evropski krožni polet

Na letališču Staaken pri Berlinu se vrše od 12. do 20. avgusta tehniške tekme za evropski krožni polet. Na sliki aparat tipa »Breda« pri strmih startu

Propadla karavana Hedinove ekspedicije

Velikopotezna osrednjeazijska odprava švedskega raziskovalca Svena Hedin je tako organizirana, da se deli na več odsekov, katerih vsaki deluje popolnoma samostojno in neodvisno od drugih. Oddelek pod vodstvom švedskih raziskovalcev dr. Nilsa Ambolta in dr. Erika Norina je nastopil letos spomladi potovanje skozi severozapadni Tibet. Njegova naloga je bila, raziskati doslej še neznane predele tega ozemlja ter izgotoviti o njem natančne zemljevide. Zdaj pa prihaja iz Pešavara od dr. Norina poročilo, ki pravi:

»Potoval sem čez prelaz Karatag in Aksajčin v aprilu, da bi dosegel Karakorum. V začetku maja sem se sestal z dr. Amboltom, kakor je bilo dogovorjeno. 9. maja sem zapustil njegovo karavano ter nastopil s svojimi ljudmi pot k taboriščem 12 do 20, katere je tam ostavil Sven Hedin 1. 1907. Dotaknil sem se tudi taborišča št. 34. Od tam dalje pa sem začel v čisto neznane predele. Orientacija je postala nemogoča in le v največjih težavah smo prišli v Ustungut. Na tem delu pota sem prišel ob svojo karavano, rešiti sem mogel edino znanstvene izsledke na-

pernega potovanja. K sreči se mi ni izneverilo zdravje, tako da imam upanje, da se bom še videl.

Sven Hedin je bil natančno poučen o dr. Norinovem načrtu, da bi prišel iz Karataga v Karakorum. Norin in Ambolt sta hotela raziskati kar mogoče največ neznanih krajev. Potovanje skozi dežele, ki jih je videl Sven Hedin 1. 1907, jima je služilo očitno za to, da bi kartografirala geološke profile gorovja Kianlun. Na tej težavi ni pota pa je Norinova karavana zašla in se pogubila. Živali so poginile, sprevstvo je pomrlo, pri življenju je ostal samo dr. Norin in en mož iz spremstva.

Več sreče kakor Norin ima očitno dr. Ambolt, ki je odpotoval od Lightonskega jezera v severozapadni Tibet v smeri proti Termiliku, ki leži južno od Lopnorja, švedskemu raziskovalcu. Od tam dalje je skrivnostnega jezera, ki je takisto znano dr. Ambolt namenjen skozi puščavski pas osrednje Azije. Sven Hedin se nada, da bo ta del ekspedicije uspešno dovršil svoj nalogi do konca letošnjega novembra, nakar se bodo voditelji posameznih odprav sestali v Pekingu.

Tragičen zaključek dobljenega procesa

Železniški prehod pri Fismesu blizu Reimsa v Franciji je bil že ponovno prizorišče strahovitih železniških nesreč. V noči od sobote na nedeljo pa se je primerila katastrofa, ki po strahovitosti presega vse dosedanje slične pripetljaje.

Nad Fismesom so se že v soboto popoldne začeli zbirati črni oblaki. Nato se je začelo neurje. Štiri nevihte so hrumele druga za drugo in komaj so ponehali bliski in grmenje prvega, že se je začel pekel naslednjega viharja. Bilo je nekaj pred polnočjo, ko se je približal železniškemu prehodu, ki odpira pot proti Parizu, drevč avtomobil. Ker je ta prehod zelo promet in so se na njem že ponovno primerile nesreče, so postavili pri ovinku ob njem nekakšne vrste svarilni signal, ki je avtomatično zvezan s prečnicami, katere zapirajo cesto kadar pričakujejo vlaka. Vozav avtomobila, 28letni šofer Michel Brasy iz Longwyja, sijajen poznavalec tega prehoda se je bežno ozrl po signalu in videl, da se cesta lahko prevozi. Zdrvel je torej dalje in dal vozilu ves plin. Baš ko je bil

sredi tračnic, pa je pridirjala lokomotiva ekspresnega vlaka Trier-Pariz in prečnice so se z bliskovito naglico avtomatično zaprle. Trenutek pozneje je potegnil brz vlak vozilo za seboj ter ga vlekli kakšnih 200 m daleč. Vozilo je zmečkal kakor škaflo in lepenke, osebe, ki so sedele v njem, pa tako razmesoril, da ni ostalo od njih nič drugega kakor kup mesa.

Pogled na prizorišče nesreče je bil strašen. Nekje v bližini je stokal vozač Brasy. Umiral je v grmu, kamor ga je bilo vrglo. Vsi njegovi potniki so bili v trenutku mrtvi, on pa se je še toliko zavedal, da je lahko povedal, kako se je primerila katastrofa.

V avtomobilu sta se vozila zakonca Brasser iz Longwyja, dve njuni hčerki, stari 16 in 9 let ter odvetnik dr. Duray iz Pariza. Brasserjevi so se vračali domov od procesa za dedščino, ki je trajal pet let in so ga tisti dan srečno zaključili ter dobili pravdo. Dr. Duray je bil njihov pravni zastopnik. Usoda si ga je izbrala poleg družine Brasser za peto žrtev.

Lov na krokodila v pariški okolici

Prebivalci mesteca Aubervilliersa poleg Pariza, kjer je za župana bivši francoski ministrski predsednik Laval, so doživeli te dni neobičajno senzacijo. Na nabrežju kanala sv. Martina, ki gre po sredi mesta, se je utaborila neka menažerija, ki je priredila v nedeljo ljudsko slavo. Med predstavo je vrgel ravnatelj podjetja v kanal 60 cm dolgega krokodila ter obljubil 100 frankov nagrade tistemu pogumnežu, ki mu ga prinese nazaj. Mladí krokodil se je izprva otepal vode, potem pa se je ostrčil in splaval s svojimi zalezovalci naprej. Prirediteljev, videčih, da se žival ne vrne pa se je polastil silen strah. Obvestili so o stvari orožnike in gasilce in kmalu je bilo vse mestece na nogah. Vse je pritiskalo za krokodilom, ki ga je po treh urah krutega lova ujel neki v Aubervilliersu zaposleni delavec iz Egipta. Žival je bila bolj mrtva kakor živa, vendar pa so jo ob huroskem vpitju nesli skozi mesto v ograjeni krokodilov bazen.

Za vročino

oblecite lahne suknjiče, modne hlače, motociklisti pa Bajazo obleke. V veliki izbiri blago za turistične obleke. — Najcenejša oblačilnica
Drago Schwab, Ljubljana

Izgon španskih pučistov

Španska vlada postopa z vso strogošterjo proti upornim pučistom, ki so jo hoteli strmoljaviti. Generala Tabanillosa, voditelja meščanske garde, je odstavila, generala Sanjurja in Cavalcantija pa takoj postavila pred sodišče, ki ju bo sodilo po pospešenem postopku. Proti obema je že sestavljena obtožnica. Sojena bosta zaradi vodstva upora proti regularni vladi. Obsojene pučiste in monarhiste bodo deportirali na afriški otok Annobon, kjer ni nič enega belokožca.

Mesto hoče postati vas

Mestna občina Liebewalde, ki je nedavno slavila 700 letnico svojega obstoja, je prosila nemško vlado za izbris iz registra mest in za zopetni vpis med vase, ker ne more več izvrševati obveznosti, ki jih zahteva Nemčija od mestnih občin.

Cenejši ljudje

»Paris Midie« proroča, da se je na južnoafriških tržiščih znatno znižala cena za sužnje. Mlada, zdrava in lepa ženska stane v tamošnjih krajih 1000 frankov, za človeka srednje vrste pa zahtevajo domačini samo 350 fr. Pričakujejo pa, da se bodo tudi te cene znižale.

ANEKDOTA

Neki newyorški milijarder je dal nekoč poklicati Carusa k sebi, da bi zapel kakšno arijo. Slavni pevec je prišel s svojim plantom v bogatašev dom. Malo čudno se mu je zdelo, ko je videl, da ga čaka ta v salonu čisto sam, le majhen pes je bil še tam. Na milijarderjev poziv je prišel pevec neko arijo. Komaj pa so se oglašili prvi zvoki, je prišel pes besno lajati. Caruso je malo jezen prenehal peti, da se je pes pomiril, nato je prišel znova. Pes isto tako. »Je že dobro, mister Caruso,« se je tedaj oglašil milijarder, »tu imate honorar. Nisem hotel poslušati opernih arij, temveč samo ugotoviti, ali bo moj pes lajal tudi če pojejte vi, kakor laja, kadar poje moja žena. Mislim, da je kriv samo slab glas moje žene in sedaj sem pomirljen.«

Vsaki dan ena

»To je vendar nevzdržno! Če bi ga čuval, vsaj ljubi Bog tam zgoraj! —
»Kaj zgoraj! Če bi ga ljubi Bog čuval, to spodaj! —«

Detonacije brez dima in plamena

»Morningpost« poroča, da so v Milanu nedavno preizkuševali izum dveh italijanskih inženjerjev, katerih iznajdba omogoča sprostiti izstrelek iz topov velikega kalibra brez detonacije, dima in plamena. Načelo novega izuma se drži v največji tajnosti. Vtis, ki ga je napravil poizkus na komisijo in navzoče občinstvo, je bil baže tako velik, da so ljudje ginili objemali. Z iznajdbo se bo okončilo rimsko vojno ministrstvo, ki je že pristalo na to, da odkupi patent od izumiteljev.

Elektrika usmrtila 8 krav

V Weitzerhofu pri Baidorfu ima neki kmet moderno, z elektriko opremljeno gošpodarsko poslopje. Električna napeljava je tudi v hlevu, kjer se je te dni primerila nenavadna nesreča. Po naključju so se krave zaplete z verigami v provizorični vod, ki je bil namenjen nekemu motorju. Prišlo so v območje elektrike, ki je ubila osem repov najboljše montažonske pa me. Težko poškodovane krave so morale takoj zaklati, posestnik pa ima okoli 70.000 Din škode.

Kupujte kolke protituberkulozne lige!

Po udušitvi puča v Španiji

Levo: generala Sanjurja, voditelja upornikov, peljejo po aretaciji v vojaški zapor. — Desno: monarhistični kazino v Madridu gori

